ANALIZA POSLOVANJA NA PRIMJERU ZRAČNE LUKE SPLIT D.O.O., KAŠTELA

Udovičić, Ana

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:575695

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

DIPLOMSKI RAD

ANALIZA POSLOVANJA NA PRIMJERU ZRAČNE LUKE SPLIT D.O.O., KAŠTELA

Mentor:

prof. dr. sc. Ljiljana Vidučić

Studentica:

Ana Udovičić, univ. bacc. oec.

Split, rujan 2019.

SADRŽAJ

1.UVOD 4

1.1. Problem istraživanja 4

1.2. Predmet istraživanja 6

1.3. Ciljevi istraživanja 6

1.4. Istraživačke hipoteze 7

1.5. Metode istraživanja 7

1.6. Doprinos istraživanja 8

1.7. Struktura rada 8

2. TEMELJNI ELEMENTI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA 10

2.1. Pojam financijskih izvještaja 10

2.2. Vrste financijskih izvještaja 12

2.2.1. Bilanca 12

2.2.2. Račun dobiti i gubitka 15

2.2.3. Izvještaj o novčanom tijeku 16

2.2.4.Izvješće o promjeni glavnice 17

2.2.5. Bilješke uz financijska izvješća 17

2.3. Ciljevi i obilježja temeljnih financijskih izvještaja 18

3. TEMELJNI INSTRUMENTI I POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA 20

3.1. Pojam i značenje analize financijskih izvještaja 20

3.2. Klasifikacija temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja 21

3.2.1. Horizontalna analiza 23

3.2.2 Vertikalna analiza 24

3.3. Pokazatelji analize financijskih izvještaja 25

3.3.1. Pokazatelji likvidnosti 26

3.3.2. Pokazatelji zaduženosti 28

3.3.3. Pokazatelj aktivnosti 30

3.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti 30

3.3.5. Pokazatelji profitabilnosti 31

3.3.6. Pokazatelji investiranja 32

3.4. Dodana vrijednost kao pokazatelj proizvodnosti..... 33
4.PRIMJENA ODABRANIH POSTUPAKA ANALIZE POSLOVANJA NA PRIMJERU ZRAČNE LUKE SPLIT D.O.O.....35
4.1. Osnovni podaci o Zračnoj luci Split d.o.o. 35
4.2.Primjena postupaka analize na društvu Zračna luka Split d.o.o. 37
4.3. Analiza rezultata 56
5. ZAKLJUČAK.....59
SAŽETAK.....61
SUMMARY 62
LITERATURA.....63
POPIS SLIKA I TABLICA.....66

1.UVOD

1.1. Problem istraživanja

Osnovni problem koji se nastoji istražiti jest analizom poslovanja društva Zračna luka Split, d.o.o., ukazati na poslovne i financijske karakteristike poduzeća, te putem analize financijskih izvještaja, financijskih pokazatelja i ekonomski dodane vrijednosti prikazati ekonomsku uspješnost poslovanja društva kroz određeno vremensko razdoblje.

Zračna luka Split, d.o.o. jedna je od devet međunarodnih zračnih luka u Hrvatskoj. Nalazi se napredjelu Resnik zapadno od Kaštel Štafilića, udaljena 6 km od Trogira i 25 km od Splita. Nakon zračne luke „Franjo Tuđman", druga je najprometnija zračna luka u državi.[1]

Upravljanje poslovanjem je proces svjesnog usmjeravanja poduzeća nekim ciljevima koji su u funkciji općeg cilja, a to je razvoj poduzeća preko kojega se osigurava njegov opstanak u uvjetima tržišnog okruženja.[2]

Za siguran rast i uspješan razvitak poduzeća neophodno je razumijevanje poslovanja i postizanje zadovoljavajućih poslovnih rezultata. S druge strane, ostvarenje tih ciljeva pretpostavlja kvalitetnu informacijsku podlogu.[3]

Analiza financijskih izvještaja je najbitniji dio cjelokupne analize poslovanja poduzeća jer temeljni financijski izvještaji (bilanca, račun dobiti i gubitaka, izvještaj o novčanom tijeku, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke uz financijske izvještaje) daju potrebne informacije i omogućuju uvid u realno stanje i poslovanje društva.[4] Analiza omogućava odgovor na pitanje kako je poduzeće poslovalo u prethodnom razdoblju i kako poboljšati rezultat u narednom razdoblju. Ova analiza preduvjet je racionalnog upravljanja poslovanjem i razvojem društva.[5]

---

[1] Wikipedia: Zračna luka Split d.o.o., [Internet], raspoloživo na: https://hr.wikipedia.org/wiki/Zra%C4%8Dna_luka_Split(19.3.2019.)

[2]Vujević, I.: Financijska analiza, Ekonomski fakultet u Splitu, 2003., Split, str.4.

[3]Dečman, N.: Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj, Ekonomski pregled, [Internet], raspoloživo na:https://hrcak.srce.hr/86495 (19.3.2019.)

[4]Horvat Jurjec, K.: Računovodstvo, revizija i financije – Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pomoću financijskih pokazatelja, RRiF plus – srpanj/2011., Zagreb, str.18.

[5]Vukoja, B.: Analiza financijskih pokazatelja i odlučivanje u poduzeću , Stručni rad, [Internet], raspoloživo na: https://hrcak.srce.hr/205540 (8.4.2019.)

Godišnja financijska izvješća iznimno su bitna podloga za odlučivanje, osobito za vanjske korisnike informacija. Financijska izvješća pružaju uvid u različite aspekte poslovanja društva, međusobno se nadopunjuju i tek zajedno odražavaju poslovanje društva u cjelini. Analiza poslovanja na temelju financijskih izvješća ima osobitu važnost: omogućuje spoznaju ekonomskog i financijskog "zdravlja" društva, njegovih slabih i jakih strana.[6]

Osnovni zadatak računovodstva, kao uslužne funkcije neophodne za upravljanje poduzećem, jest prikupljanje i obrada podataka financijske prirode te prezentiranje tako dobivenih informacija zainteresiranim korisnicima.[7] Podaci se prikupljaju na temelju izvornih dokumenata, čemu se dodaju detaljni opisi transakcija i upućuju u process obrade podataka.[8] Svrha analize financijskih izvješća je procjena trenda, veličine, dinamike i rizičnosti budućih gotovinskih tijekova tvrtke.[9]

Financijski izvještaji predstavljaju završnu fazu računovodstvenog procesa podataka i pojavljuju se kao nositelji računovodstvenih informacija i baza za donošenje ključnih financijskih i općenito menadžerskih odluka. Te informacije su sadržane u financijskim izvještajima, a temeljni financijski izvještaji su:[10]

1. Bilanca
2. Račun dobiti i gubitka
3. Izvještaj o novčanom tijeku
4. Izvještaj o promjenama u glavnici
5. Računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje.

Opća načela u svezi mjerenja i priznavanja pozicija financijskih izvještaja su opća pravila i postupci koje je prihvatila računovodstvena struka, a koriste se kod sastavljanja i prezentacija financijskih izvještaja opće namjene.

Opća načela financijskog izvještavanja su:[11]

1. neograničenost vremena poslovanja

[6]Osmanagić – Bedenik, N.: Računovodstvo, revizija i financije – Analiza poslovanja na temelju godišnjih financijskih izvještaja, RRiF plus – ožujak/2010., Zagreb, str. 59.
[7]Žager, K., Žager, L. : Analiza financijskih izvještaja,MASMEDIA, Zagreb, 1999., str.33.
[8]Belak, V.: Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb, 1995., str.17.
[9]Vidučić, Lj.: Financijski menadžment, RRiF plus, Zagreb, 2011., str. 386.
[10]Vujević, I. op.cit. str.93.
[11] Odbor za standard financijskog izvještavanja: Hrvatski standardi financijskog izvještavanja , [Internet], raspoloživo na: http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/136/137/Hrvatski_standardi_financijskog_izvjestavanja.pdf (19.3.2019.)

2. nastanak događaja
3. značajnost i sažimanje
4. dosljednost (materijalnost)
5. usporedivost
6. opreznost
7. prijeboj
8. bilančni kontinuitet – početna bilanca
9. odvojeno mjerenje stavki.

Ekonomsko – financijskom analizom teži se upoznati financijsko i ekonomsko zdravlje poduzeća te upoznati mogućnosti budućeg razvoja. Financijska analiza izvješća su najčešće korištena podloga, ona su ogledalo menadžmenta i njegovih aktivnosti.[12]

1.2. Predmet istraživanja

Temeljem prethodnog definiranja problema istraživanja, može se definirati i predmet istraživanja. Predmet istraživanja je poslovanje Zračne luke Split, odnosno s osvrtom na poslovanje i uvidom u financijska izvješća, u definiranom razdoblju od 2014. do 2018., utvrditi da li poduzeće posluje uspješno. Intervjuom koji će se provesti sa zaposlenikom Zračne luke Split, doći će se do detaljnijih podataka o poslovanju zračne luke, radi što preciznijih rezultata istraživanja i potvrđivanja ili odbijanja istraživačkih hipoteza.

1.3. Ciljevi istraživanja

Ciljevi istraživanja su teorijska analiza financijskog izvješćivanja, te metoda koje se koriste u analizi istih. U empirijskom dijelu rada će se analizirati financijska izvješća društva u odabranom razdoblju koristeći se horizontalnom i vertikalnom metodom, te putem financijskih pokazatelja i ekonomski dodane vrijednosti. Cilj je utvrditi da li financijska izvješća ukazuju na uspješnost poslovanja društva u period od 2014. do 2018. godine.

[12]Osmanagić – Bedenik, N.: Računovodstvo, revizija i financije – Ekonomsko – financijska analiza poslovanja poduzeća, RRiF plus – travanj/1998., Zagreb, str.756.

1.4. Istraživačke hipoteze

U kontekstu suvremenog znanstvenog govora hipoteza bi bila privremeno najvjerojatnije rješenje problema kao odgovor na postavljena pitanja i kao podloge na kojoj se temelji ideja o prirodnom procesu ili predmetu istraživanja.[13]

Na temelju prethodno definiranog problema, predmeta i cilja istraživanja, slijede hipoteze nakoje će se nastojati dati odgovor na osnovi provedenog empirijskog istraživanja.

H_1: Financijska izvješća ukazuju na uspješnost poslovanja Zračne luke Split d.o.o. u razdoblju od 2014. do 2018. godine.

H_2: Analiza temeljnih pokazatelja pokazuje kontinuiran rast poslovanja društva u razdoblju od 2014. do 2018. godine.

1.5. Metode istraživanja

U ovom radu koristiti će se slijedeće znanstveno – istraživačke metode za analizu podataka, pri izradi teorijskog i empirijskog dijela rada:

Metoda indukcije je sustavna primjena induktivnog načina zaključivanja kojim se na temelju analize pojedinačnih činjenica dolazi do zaključaka o općem sudu.

Metoda dedukcije je sustavna primjena deduktivnog načina zaključivanja u kojem se iz općih sudova izvode posebni i pojedinačni zaključci. Dedukcija uvijek pretpostavlja poznavanje općih znanja na temelju kojih se spoznaje ono posebno ili pojedinačno.

Metoda analize je postupak znanstvenog istraživanja raščlanjivanjem složenih pojmova, sudova i zaključaka na njihove jednostavnije sastavne dijelove i elemente.

Metoda sinteze je postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem sinteze jednostavnih sudova u složenije.

[13] Znanstvena metoda, Sveučilište u Zadru, Zadar; [Internet], raspoloživo na: http://www.unizd.hr/portals/4/i_mat/1_godina/metodologija/ZNANSTVENA_METODA.pdf (28.3.2019.)

Metoda deskripcije je postupak jednostavnog opisivanja ili očitavanja činjenica, procesa i predmeta u prirodi i društvu te njihovih empirijskih potvrđivanja odnosa i veza, ali bez znanstvenog tumačenja i objašnjavanja.

Metoda kompilacije je postupak preuzimanja tuđih rezultata znanstvenoistraživačkog rada, odnosno tuđih opažanja, stavova, zaključaka i spoznaja.

Metoda intervjua prikazuje svrhovit razgovor između dviju ili više osoba s ciljem prikupljanja podataka o poslovima koji se analiziraju.[14]

1.6. Doprinos istraživanja

Doprinos istraživanja ogleda se u prikupljanju podataka koji su od iznimne važnosti za daljnji rad i poslovanje poduzeća. Temeljem obrađenih podataka moći će se ostvariti uvid u način na koji poduzeće raspoređuje svoje resurse i utvrditi da li to izvršava na ispravan način. Intervjuom sa zaposlenicima zračne luke doći će se do još detaljnijih podataka, koji nisu raspoloživi na internetu, a sve s ciljem što bolje i detaljnije analize izabranog slučaja.

1.7. Struktura rada

Diplomski rad se sastoji od pet dijelova. U prvom dijelu rada definiran je problem i predmet istraživanja, te glavni ciljevi istraživanja. Navedene su hipoteze, te metode koje će se koristiti pri izradi ovog rada. Na kraju prvog dijela se definira doprinos istraživanja rada, te uvid u cjelokupnu strukturu rada.

U drugom dijelu rada obuhvatit će se temeljni elementi financijskih izvještaja koji uključuju pojam i vrste financijskih izvještaja, te ciljeve i obilježja financijskih izvještaja.

U trećem dijelu se analiziraju temeljni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja koji će se koristiti u empirijskom dijelu rada, a to su horizontalna i vertikalna analiza, financijski pokazatelji i ekonomska dodana vrijednost.

[14] Metode znanstevih istraživanja, Sveučilište u Zadru, Zadar; [Internet] raspoloživo na: http://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/1_godina/metodologija/metode_znanstvenih_istrazivanja.pdf(27.3.2019.)

Četvrti dio rada je empirijski. U njemu će se iznijeti opći podaci o Zračnoj luci Split, d.o.o., a potom primjenom odabranih postupaka analize poslovanja testirati hipoteze koje su postavljene na samom početku rada.

U petom, posljednjem, dijelu rada donijet će se zaključak o cjelokupnom radu.

2. TEMELJNI ELEMENTI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Pojam financijskih izvještaja

„Financijski izvještaji realno prikazuju financijski položaj, financijsku uspješnost i novčane tokove subjekta.“[15]To su sredstva pomoću kojih računovođe prenose podatke onima koji su zainteresirani za poslovanje poduzeća.

Osnovni financijski izvještaji su: [16]

1. Bilanca
2. Račun dobiti i gubitka
3. Izvještaj o novčanom tijeku
4. Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice i
5. Bilješke uz financijska izvješća

Poduzeća sastavljaju godišnje financijske izvještaje kako bi vanjske i unutarnje korisnike upoznali s poslovanjem poduzeća. Prema Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS) cilj je financijskih izvještaja da pruže korisnicima realne i objektivne informacije o djelotvornosti poslovanja poduzeća koje su velikom broju korisnika značajne za donošenje poslovnih odluka.[17]Korisnici financijskih informacija koje se dobivaju analizom financijskih izvještaja tvrtke su dioničari, vjerovnici, potencijalni investitori, financijski analitičari, brokeri, porezne vlasti, gospodarske (obrtničke) komore i udruge poslodavaca, sindikalne organizacije, vladina tijela i tijela organa lokalne uprave.[18]

Poduzetnik i pravne i fizičke osobe dužni su sastavljati godišnje financijske izvještaje u obliku, sadržaju i na način propisan Zakonom o računovodstvu i na temelju njega donesenim propisima. Poduzetnici u smislu ovoga Zakona razvrstavaju se na mikro, male, srednje i

[15]Narodne novine: Financijski izvještaji, opća obilježja, broj 136, Zagreb, 12. studenoga 2009., [Internet], raspoloživo na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/404789.pdf (8.5.2019.)
[16]Vujević, I.: Ekonomski leksikon računovodstveno – revizijskih, financijsko – analitičkih i burzovno – trgovinskih izraza, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split, 2007., str.34.
[17]Vujević, I.: Financijska analiza, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2003., str. 89.
[18]Vidučić, Lj.: Financijski menadžment, RRiF plus, Zagreb, 2011., str.385.

velike ovisno o pokazateljima utvrđenim na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji.[19]

U tablici 1. mogu se vidjeti uvjeti koji su uzeti za raspored poduzetnika obveznika sastavljanja financijskih izvještaja. Glavni uvjeti su ukupna aktiva, prihod i prosječan broj radnika. U velike poduzetnike, osim onih koji su određeni iznosima u tablici, također se ubrajaju banke, štedne banke, stambene štedionice, institucije za elektronički novac, društva za osiguranje, leasing društva, pravne osobe koje obavljaju djelatnost faktoringa, društva za upravljanje investicijskim fondovima i dr.

Tablica 1.: Podjela poduzetnika prema veličini

	MALI PODUZETNICI	SREDNJI PODUZETNICI	VELIKI PODUZETNICI
UKUPNA AKTIVA	**do 32.500.000 kn**	**do 130.000.000 kn**	**preko 130.000.000 kn**
PRIHOD	**do 65.000.000 kn**	**do 260.000.000 kn**	**preko 260.000.000 kn**
PROSJEČAN BROJ RADNIKA TIJEKOM GODINE	**do 50**	**do 250**	**preko 250**

Izvor: Izrada na temelju podataka iz ZOR – a, [Internet], raspoloživo na: https://www.rrif.hr/dok/propisi/ZOR.pdf (14.5.2019.)

Financijski izvještaji trebaju biti sastavljeni u skladu sa računovodstvenim načelima te pružiti pouzdane, nepristrane i istinite podatke o poslovanju poduzeća. Za uspjeh svakog poduzeća primarno je potrebno razumjeti poslovanje poduzeća, te imati kvalitetne informacije o financijskom položaju. Izvještaji trebaju biti revidirani od strane neovisnog revizora koji mora nepristrano prikazati financijski položaj poduzeća, načinom određenim Zakonom o računovodstvu. Svakom procesu planiranja poslovanja prethodi analiza financijskih izvještaja, koja je nužna kako bi se prepoznali dobri aspekti poslovanja i iskoristili. Osim toga, trebaju se razmotriti i oni koji su kritični za preživljavanje poslovanja, te je iste potrebno korigirati.

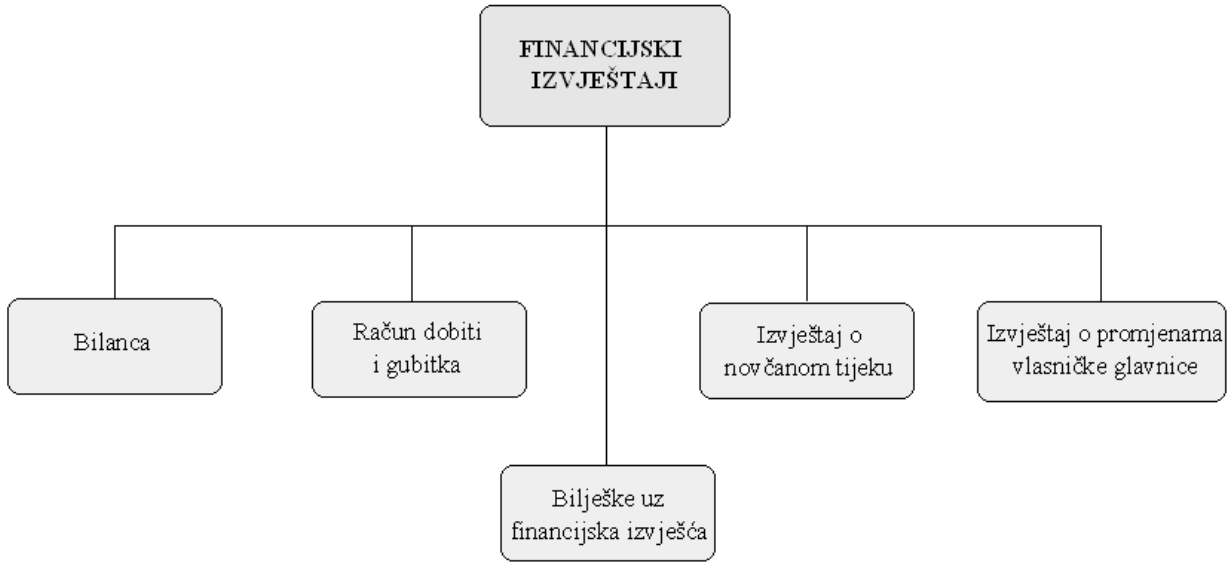
[19]Narodne novine: Zakon o računovodstvu,članak 5. stavak 1. i članak 19. stavak 1., [Internet], raspoloživo na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_78_1493.html (8.5.2019.)

2.2. Vrste financijskih izvještaja

Računovodstveni proces obuhvaća nekoliko faza obrade podataka, a sastavljanje temeljnih financijskih izvještaja predstavlja završnu fazu tog procesa koja se odnosi na sastavljanje balance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novčanom tijeku, izvještaja o promjenama vlasničke glavnice i bilješkama uz financijska izvješća. Krajnji korisnici ovih podataka dobivaju informacije o financijskoj poziciji i uspješnosti poslovanja poduzeća, a ključno je da su ti podaci realni i vjerodostojni.

Slika 1. prikazuje klasifikaciju temeljnih financijskih izvještaja prema Zakonu o računovodstvu. Postoji niz različitih klasifikacija koji se mogu pronaći u raznim literaturama, no ovaj oblik se smatra općeprihvaćenim. Iznimno, mali i mikro poduzetnici dužni su sastavljati bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijske izvještaje.[20]

Slika 1.: Klasifikacija temeljnih financijskih izvještaja

Izvor: Izrada na temelju podataka iz Vidučić, Lj.: Financijski menadžment , RRiFplus, Zagreb, 2011., str. 375.

2.2.1. Bilanca

[20] Ministarstvo financija, porezna uprava: Zakon o računovodstvu – VII. financijski izvještaji, [Internet], raspoloživo na: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pog25446 (14.5.2019.)

„Bilanca je sustavni pregled imovine, kapitala i obveza gospodarskog subjekta na određeni datum, najčešće na datum završetka fiskalne godine. Ona daje prikaz financijske pozicije tvrtke na određeni datum.“[21] Bilanca daje uvid u aktivu (imovinu) , odnosno sredstva kojima poduzeće raspolaže, dok pasiva prikazuje izvor te imovine. Vrijednost aktive i pasive mora biti uravnotežena, tj.imovina mora biti jednaka zbroju kapitala i obveza. Bilanca je kumulativna jer prikazuje učinke svih odluka i transakcija koje su se dogodile i koje su obračunate do datuma njezine pripreme.[22]

Prije nego se pristupi samom sastavljanju bilance potrebno je provesti inventuru, odnosno popis imovine i obveza.[23]Popis imovine i obveza se provodi kako bi se uskladilo postojeće knjigovodstveno stanje imovine i obveza sa stvarnim stanjem. Porezni obveznik mora popisati svu imovinu i obveze (u svrhu fer prikaza pozicija bilance), te navesti njihove pojedinačne vrijednosti na početku poslovanja i krajem svake poslovne godine, 31. prosinca.[24]

Tablica 2.: Prikaz skraćene bilance

AKTIVA	PASIVA
a) Potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital	**a) Kapital i reserve**
b) Dugotrajna imovina	***I. Upisani kapital***
I. Nematerijalna imovina	***II. Premija na emitirane dionice***
II. Materijalna imovina	***III. Revalorizacijska rezerva***
III .Financijska imovina	***IV.Rezerve***
IV. Potraživanja	***V. Zadržani dobitak ili preneseni gubitak***
c) Kratkotrajna imovina	***VI. Dobitak ili gubitak tekuće godine***
I. Zalihe	**b) Dugoročna rezerviranja**
II. Potraživanja	**c) Dugoročne obveze**
III. Financijska imovina	**d) Kratkoročne obveze**

[21]Vidučić, Lj. op. cit. str. 376.
[22]Helfert, E. A.: Tehnike financijske analize, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, sedmo izdanje, IRWIN, Zagreb, 1997., str. 15.
[23]Tadijančević, S.: Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008. Str. 50.
[24] Računovodstvo i financije, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika: godišnji popis imovine i obveza trgovačkih društava, stručni članak, prosinac/ 2017, [Internet], raspoloživo na:http://rif.hr/e-izdanje/rif/26/, (1.6.2019.)

IV. Novac u banci i blagajni	**e) Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja**
d) Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	
e) Gubitak iznad visine kapitala	
UKUPNA AKTIVA	**UKUPNA PASIVA**

Izvor: Obrada autora prema Vidučić, Lj.: Financijski menadžment, RRiFplus, Zagreb, 2011., str. 377.

U tablici 2. prikazana je skraćena bilanca koja se dijeli na aktivu i pasivu a njihovi sastavni elementi jesu imovina, koju možemo sistemetizirati na dugotrajnu i kratkotrajnu, obveze (kratkoročne i dugoročne) i kapital, a koji će biti dodatno objašnjeni u nastavku.

a) **Imovina** – „predstavlja resurs kojim se poduzeće koristi u ostvarivanju svoje djelatnosti. Kod ocjene financijskog položaja u bilanci se prikazuju samo oni oblici imovine koji su pod kontrolom poduzeća.“[25] Imovina se prema pojavnom obliku sistematizira na materijalnu i nematerijalnu imovinu. Materijalna imovina predstavlja sve one oblike koji su “vidljivi” kao što su zgrade, oprema, postrojenja, dok su nematerijalni oblici okom ne vidljivi, ali zadovoljavaju prethodno navedene uvjete koje resurs mora zadovoljiti da bi se prikazao kao imovina.Imovinu možemo sistematizirati i prema funkciji koju obavlja u poslovnom procesu, a to su kratkotrajna i dugotrajna imovina. [26] Kratkotrajnu imovinu predstavljaju novac, potraživanja, financijska imovina i zalihe, odnosno one djelove imovine za koji možemo očekivati da će pretvoriti u novčani oblik u razdoblju kraćem od jedne godine. Dugotrajna imovina obuhvaća nematrerijalnu, materijalnu financijsku imovinu i potraživanja, ona se pretvara u novčani oblik u razdoblju duljem od jedne godine.
b) **Obveze** – „predstavljaju postojeći dug poduzeća, koji je proizašao iz prošlih događaja, odnosno potrebe poduzeća da pribavi izvore imovine od pojedinih fizičkih i pravnih osoba, te kasnije tu obvezu podmire.Obveze se mogu podjeliti s obzirom na rok dospjeća a to su kratkoročne i dugoročne.“[27] Kratkoročne obveze jesu one obveze

[25]Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. – Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, 2008., str.54.
[26] Žager, K., Tušek, B., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Žager, L. – Računovodstvo 1 računovodstvo za neračunovođe, Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, str. 38.

[27] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L., op.cit. str. 59.

čije se podmirenje očekuje u radoblju kraćem od godine dana, a u takve obveze ulaze dugovanja prema dobavljačima, primljeni kratkoročni krediti i sl. Dugoročne obveze obuhvaćaju najčešće dugoročne kredite bilo od banaka ili drugih financijskih institucija, a otplata samog kredita vrši se prema ugovorenim anuitetima, uz obvezne kamate. Naravno da poduzeće prije svega treba biti likvidno, odnosno treba posjedovati što veću razinu likvidne imovine kako bi u svakom trenutku moglo podmiriti svoje obveze, kako kratkoročne tako i dugoročne.

c) **Kapital –**predstavlja vlastite izvore imovine poduzeća, prema kojima poduzeće nema obvezu povrata sve dok ono postoji. Kapital ili glavnica predstavlja onaj iznos koji poduzeću ostaje nakon što iz ukupne imovine podmiri sve obveze. Prilikom samog osnivanja poduzeća određuje se iznos osnovnog kapitala koji se može s vremenom povećavati, ovisno o uspješnosti poslovanja samoga poduzeća. Poduzeće može biti u vlasništvu pojedinca, dviju ili više osoba, ili mnoštva vlasnika odnosno dioničkog društva. Važno je napomenuti da se u slučaju likvidacije poduzeća, ukupna imovina raspodjeljuje, a pravo prvenstva imaju obveze po kratkoročnim izvorima, potom dugoročnim, a na samom kraju ostaju vlasnici poduzeća.

2.2.2. Račun dobiti i gubitka

„Račun dobiti i gubitka prikazuje prihode i rashode, te financijski rezultat ostvaren u određenom vremenskom razdoblju. Za razliku od bilance koja prikazuje stanje imovine i njenih izvora u određenom vremenskom trenutku,račun dobiti i gubitka prikazuje financijski rezultat u određenom vremenskom razdoblju.“[28]

Račun dobiti i gubitka treba fer i istinito prezentirati financijsku uspješnost poduzetnika. Da bi se mogao ispuniti ovaj zadatak račun dobiti i gubitka mora zadovoljiti uvjete u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i u skladu s HSFI.[29]Kako bi poduzeće uspješno poslovalo, ono mora postaviti ciljeve poslovanja.Najčešći cilj poslovanja svakog poduzeća je ostvarenje dobiti koja se javlja kada su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda.

[28] Belak, V.: Profesionalno računovodstvo, prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić & Partneri, Zagreb, 2006., str. 58.

[29]Tadijančević, S.: Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008. Str. 58.

U računu dobiti i gubitka obuhvaćaju se prihodi i rashodi koji nastaju iz transakcija i poslovnih događaja tijekom obračunskog razdoblja (najčešće godinu dana), a svrstani su u:[30]

- Poslovne prihode,
- Financijske prihode,
- Nerealiziranu dobit (prihod)
- Ostale – izvanredne prihode,
- Poslovne rashode,
- Financijske rashode,
- Nerealizirane gubitke (rashode),
- Ostale – izvanredne rashode.

Prihodi nastaju kao rezultat povećanja ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku povećanja imovine, odnosno smanjenja obveza kroz prodaju proizvoda, pružanje usluga i sl. Oni se prikazuju kada je poslovna transakcija nastala, a ne kada je primjerice kupac izvršio naplatu proizvoda. Rashodi predstavljaju smanjenjeekonomske koristi kroz određeni vremenski period, što rezultira povećanjem obveza odnosno smanjenjem imovine poduzeća.[31]Važno je napomenuti da se i rashodi evidentiraju po načelu nastanka događaja, a ne kada je novac isplaćen.

2.2.3. Izvještaj o novčanom tijeku

„Izvještaj o novčanom tijeku daje informaciju o izvorima i upotrebi gotovine tijekom izvještajnog razdoblja, ali predstavlja i bazu za planiranje budućih gotovinskih tijekova i potreba za financiranjem.“[32]Izvještaj o novčanom tijeku pokazuje izvore pribavljanja novca, odnosno odakle sve novac pristiže u poduzeće i za koje se svrhe troši, te je važan za sve korisnike financijskih izvještaja, a posebno vlasnike poduzeća. Kako bi se procjenili budući novčani tijekovi i dobilo uvid o postojećim, novčane tijekove možemo klasificirati u tri aktivnosti, a to su poslovne, investicijske i financijske aktivnosti.

[30]Tadijančević, S. op. cit. str. 61.
[31] Narodne novine d.d.: Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 15. Prihodi i 16. Rashodi, [Internet], raspoloživo na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html (6.6.2019.)
[32]Vidučić, Lj. op. cit. str. 381.

Poslovne aktivnosti su najvažnije aktivnosti poduzeća s kojima ono ostvaruje najvišu razinu primitaka ili izdataka obavljajući određene aktivnosti. U te aktivnosti možemo uključiti primitke od prodaje robe, primitke od provizije, odnosno izdatke za nabavu robe, izdatke za ljudske resurse, izdatke za plaćanje poreza i dr. Investicijske aktivnosti rezultat su dugoročnog investiranja u resurse koji su potrebni za ostvarivanje budućeg dohotka poduzeća. Primjeri novčanih primitaka i izdataka od investicijskih aktivnosti su: primici od prodaje nekretnina, materijalne i nematerijalne imovine, primici od naplate zajmova, izdaci za nabavu opreme, gotovinski izdaci za otplate zajmova, izdaci za stjecanje glavnice ili dužničkih instrumenata drugih trgovačkih društava i udjela u zajedničkim pothvatima i dr. [33] Financijske aktivnosti obuhvaćaju aktivnosti prikupljanja novca za financiranje poslovanja, te preuzimanje obveza koje se potom servisiraju: primici od emisije dionica, primici od primljenih kredita, izdaci za isplate dividendi, vraćanje gotovinskih pozajmnica i dr.

2.2.4.Izvješće o promjeni glavnice

Izvješće o promjeni glavnice prikazuje promjene koje su se dogodile na glavnici između dvaobračunska razdoblja, odnosno promjene u kapitalu koje su se dogodile između tekuće i prethodne godine, a ukazuju na povećanje ili smanjenje kapitala u promatranom razdoblju.[34]

U ovom izvještaju iskazuju se sljedeće pozicije: upisani kapital, kapitalne reserve, rezerve iz dobiti, zadržana dobit ili preneseni gubitak, dobit ili gubitak tekuće godine, revalorizacija dugotrajne materijalne imovine, revalorizacija nematerijalne imovine, revalorizacija financijske imovine raspoložive za prodaju, ostala revalorizacija.

2.2.5. Bilješke uz financijska izvješća

Bilješke uz financijska izvješća predstavljaju dodatnu, detaljniju dopunu strukture i podataka temeljnih financijskih izvještaja – bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novčanom

[33] Belak, V. op. cit. str. 84./ 85.

[34] Recupero: Izvještaj o novčanom toku i promjeni vlasničke glavnice, [Internet], raspoloživo na:http://recupero.com.hr/blog-objava/financijski-izvjestaj-izvjestaj-o-novcanom-toku-izvjestaj-o-promjeni-vlasnicke-glavnice/ (28.5.2019.)

tijeku i izvještaja o promjeni glavnice.Trebaju sadržavati osnovne informcije o poduzetniku, opis vrste poslovanja, prosječan broj zaposlenih, nominalna vrijednost izdanih dionica i druge važne informacije.Osim toga, u bilješkama se nalazi sažetak računovodstevnih politika koje su primjenjene pri izradi financijskih izvještaja, a važne su za razumjevanje izvješća.[35] Također moraju sadržavati informacije koje nisu direktno vidljive u temeljnim financijskim izvještajima, a nužne su kako bi se na osnovu njih mogle donijeti poslovne odluke.

2.3. Ciljevi i obilježja temeljnih financijskih izvještaja

„Ciljevi financijskog izvještavanja jesu pružiti informacije o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja i promjenama financijskog položaja poduzeća, što je korisno širokom krugu korisnika u donošenju ekonomskih odluka.“[36] Ostvarenje navedenih ciljeva omogućava se putem sastavljanja financijskih izvještaja koji trebaju biti razumljivi kako internim, tako i eksternim korisnicima. Korisnici se razlikuju prema interesima koje imaju prema poduzeću, stoga je važno prilagoditi financijske izvještaje prema potrebi samih klijenata. Primjerice, dobavljače zanima likvidnost poduzeća kako bi bili sigurni da će dobiti novčana sredstva za isporučenu robu i usluge, investitori su zainteresirani za profitabilnost poduzeća, te praćenje trendova zarade poduzeća. [37]

Kod sastavljanja financijskih izvještaja u skladu s Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja osim temeljnih pretpostavki i načela poduzetnik uvažava i kvalitativna obilježja financijskih izvještaja. Četiri su kvalitativna obilježja i to:[38]

1. Razumljivost – iznimno je važno da su informacije koje se pružaju korisnicima razumljive. Također je važno da korisnici raspolažu sa dovoljnom razinom znanja s računovodstvenog i financijskog aspekta kako bi vješto mogli pristupiti informacijama financijskih izvještaja.

[35] Raverus: Bilješke uz financijske izvještaje po HSFI, [Internet], raspoloživo na: https://www.raverus.hr/blog/biljeske-po-hsfi (28.5.2019.)

[36] Žager, K., Tušek, B., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Žager, L. – Računovodstvo 1 računovodstvo za neračunovođe, Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2016. str. 204.

[37] Van Horne, J.C., Wachowicz, J.M.: Osnove financijskog menadžmenta, 13. Izdanje. MATE d.o.o., Zagreb, 2014. str.127.

[38] Narodne novine: Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, [Internet], raspoloživo na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_03_30_992.html (10.5.2019.)

2. Važnost – kako bi bila korisna, informacija treba zadovoljiti potrebe korisnika, te biti važna pri donošenju ekonomskih odluka. Važna je ona informacija koja će značajno utjecati na odluku korisnika donijetu na temelju proučenih financijskih izvještaja.
3. Pouzdanost – informacija je pouzdana onda kada je nepristrana i kada se korisnici u nju mogu pouzdati na način da ona vjerno prikazuje ono što predstavlja.
4. Usporedivost – Korisnici informacija u financijskim izvještajima trebaju biti u stanju usporediti financijske izvještaje poduzetnika za više razdoblja, kao i s financijskim izvještajima drugih poduzetnika.

3. TEMELJNI INSTRUMENTI I POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

3.1. Pojam i značenje analize financijskih izvještaja

„Analiza financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih postupaka pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.“[39] Analiza financijskih izvještaja usmjerena je na činjenice i odnose vezane uz uspješnost upravljanja, učinkovitost poduzeća, financijske snage i slabosti, te kreditnu sposobnost tvrtke.[40]Temeljna zadaća analize financijskih izvještaja je omogućiti razumjevanje podataka koji su zapisani u izvještajima svim korisnicima (internim i eksternim).

Financijski menadžment treba utvrditi stanje koje je ostvareno u prethodnim razdobljima, kako bi se mogla planirati budućnost poslovanja i naglasiti oni aspekti koji su ključni za preživljavanje poduzeća.On treba biti dobro opremljen sa različitim alatima za analizu, kako bi donio racionalne odluke za tvrtku. Alati za analizu pomažu u proučavanju računovodstvenih podataka kako bi se odredio kontinuitet operativne politike, investicijske vrijednosti poslovanja i kreditni rejting tvrtke.

Najznačajniji korisnici financijskih izvještaja su:[41]

- Kreditori
- Investitori
- Menadžeri
- Analitičari fuzije i akvizicije poduzeća
- Revizori
- Ostali zainteresirani korisnici.

Iznimno je važno da korisnici mogu razumjeti informacije koje su navedene u financijskim izvještajima, a to im omogućavaju kvalitativna obilježja koja su ranije spomenuta u radu.Informacije u izvještajima su važne kako bi njihovi korisnici, na temelju procjena ranije

[39] Žager, L.: Računovodstveni izvještaji i operativni controlling, Tourism and hospitality management, 1996., [Internet], raspoloživo na: https://hrcak.srce.hr/182498 (4.6.2019.)
[40] Analysis of Financial Statements: [Internet], raspoloživo na: http://ncert.nic.in/ncerts/l/leac204.pdf (11.6.2019.)
[41]Bernstein, L.A.: Analysis of Financial Statements, Homewood, Illinois, Dow Jones – Irwin, 1984., str. 2.

uspješnosti poslovanja, mogli procjeniti budući potencijal poduzeća, te kako bi se donijele ispravne odluke u budućnosti uz što manji rizik.[42]

Ističe se da je računovodstvo „jezik poslovanja“, a analiza financijskih izvještaja, koja se temelji na računovodstvu i financijskom računovodstvu, omogućava primjenu tog jezika u svim poslovnim situacijama, te razumjevanje financijskih izvještaja koje koriste različiti korisnici.

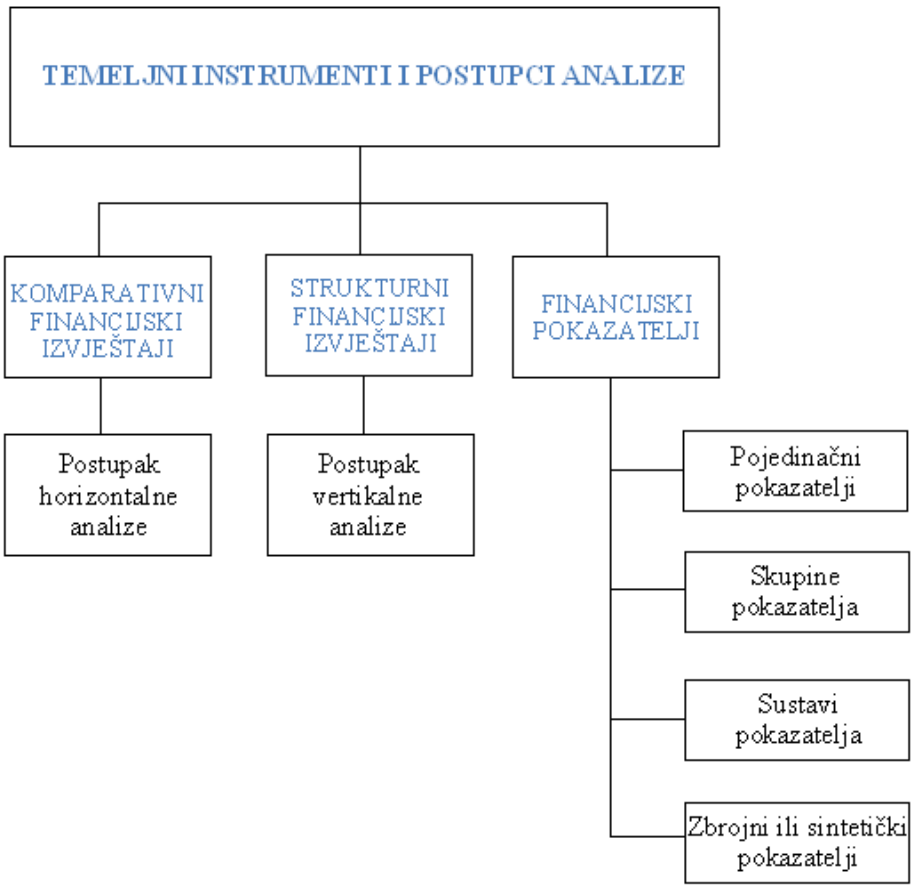
Analiza financijskih izvještaja prethodi svakom procesu planiranja, a potom i upravljanja menadžmenta nekog poduzeća, te je upravo onaj temelj uspješnosti i financijske stabilnosti organizacije. Iako ona predstavlja podlogu za donošenje važnih odluka menadžmenta, važno je napomenuti da ona nije dovoljan izvor podataka kako bi ta odluka bila konačna, jer ona ipak obuhvaća samo financijske informacije.

3.2. Klasifikacija temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja

Na slici 2. može se vidjeti klasifikacija temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja. U procesu analize financijskih izvještaja koristi se čitavi niz različitih postupaka poput horizontalne, vertikalne analize ili financijskih pokazatelja, a uglavnom se temelje na uspoređivanju i raščlanjivanju.

[42] Belak, V., Vudrić, N.: Osnove suvremenog računovodstva, Belak excellens d.o.o., Zagreb, 2012., str. 24.

Slika 2.: Klasifikacija temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja

Izvor: Izrada na temelju Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žagre, L.: Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, 2008., str. 224.

Komparativna financijska analiza jedna je od glavnih metoda u prosuđivanju pripremljenih financijskih izvještaja. [43] Komparativni izvještaji predstavljaju podlogu za provedbu horizontalne analize, te se mogu razmatrati u kontekstu uspoređivanja. Podatci se uspoređuju kroz dulje vremensko razdoblje da bi se otkrila dinamika promjene pojedinih bilančnih pozicija.

[43] Ivanović, Z.: Financijski menadžment, Sveučilište u Rijeci, Hotelijerski fakultet Opatija, 1997., str. 121.

Kod strukturiranih financijskih izvještaja, nastoji se putem vertikalne analize usporediti financijske podatke u jednoj godini. Za to su potrebne podloge koje omogućuju uvid u strukturu bilance i izvještaj o dobiti.[44]

Pokazatelj predstavlja mjerilo i mjeru pojava i procesa izraženu u obliku relativnog broja. Pokazatelji imaju ulogu instrumenta istraživanja, odlučivanja, prosuđivanja, instrumenata spoznaje i praktičnog djelovanja. [45]Pokazatelji sami po sebi ne mogu dati konačan odgovor na sva pitanja, tome treba pripomoći i financijski menadžment koji će izvršiti procjene na osnovi detaljne analize financijskih izvještaja, te samog poslovanja poduzeća kroz vremenski period.

3.2.1. Horizontalna analiza

„Horizontalna analiza je usporedni prikaz apsolutnih svota najvažnijih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka i promjena tih svota tijekom vremena (za više uzastopnih godišnjih izvješća).“[46]Horizontalna analiza dakle predstavlja usporedbu brojčanih pokazatelja koji su se dobili na kraju godine kroz duži vremenski period. Stoga je bolje da se uspoređuju pozicije za veći broj razdoblja (minimalno 5 godina) kako bi se jasnije moglo sagledati poslovanje poduzeća, te lakše donijeti buduće odluke za što uspješnije poslovanje.

Kako bi se izračunale promjene u pozicijama financijskih izvještaja, te kako bi se te promjene usporedile može se uzeti jedna godina kao bazna, pa se onda ostala razdoblja uspoređuju sa njom. Osim toga mogu se praviti usporedbe svake godine u odnosu na prethodnu.[47] Kod horizontalne analize može se pojaviti problem ako se dogode neke značajne promjene poput inflacije, promjene u politici bilanciranja, promjene obračunskog sustava kod izrade i predočenja izvješća i ostale promjene koje izvješća čine neusporedivim. U takvim se slučajevima izvješća trebaju uskladiti, a ako nije moguće onda treba uskladiti samo bitne stavke ili pokazatelje, te ih onda usporediti.[48]

[44] Smith, J.,L., Keith, R.M., Stephens, W.L.: Financial Accounting, McGraw – Hill Book Company, New York, 1988., str. 656./657.
[45] Ivanović, Z. op. cit. str. 121.
[46] Belak, V.: Menadžersko računovodstvo, RRiFplus, Zagreb, 1995., str. 93.
[47]Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S.: Vertikalna i horizontalna financijska naliza poslovanja tvrtke, Ekonomski vjesnik, [Internet], raspoloživo na: https://hrcak.srce.hr/84754 (11.6.2019.)
[48]Belak, V. op. cit. str. 93.

Izračun apsolutne promjene pojedinih stavki provodi se pomoću sljedećeg obrasca:[49]

Apsolutna razlika = Iznos tekuće godine – Iznos prethodne godine

Iznos relativne promjene pojedinih stavki provodi se pomoću sljedećeg obrasca:

*Relativna razlika = [(Iznos tekuće godine – Iznos prethodne godine)/ Iznos prethodne godine] * 100*

Dakle, osim usporednih pokazatelja u računu dobiti i gubitka i bilance gdje se računa apsolutna razlika, također se mogu koristiti i bazni indeksi koji su češći kod analize trenda. Tada se u obzir uzima više uzastopnih razdoblja, a jedna se godina uzima kao bazna i izjednačuje sa 100, dok se druge godine mjere u odnosu na taj iznos.

3.2.2 Vertikalna analiza

„Vertikalna analiza prikazuje postotni udjel svake stavke financijskog izvješća u odnosu na odgovarajući zbroj.“ [50] Vertikalna analiza se provodi putem strukturiranih financijskih izvještaja kao što su bilanca i račun dobiti i gubitka, gdje se uspoređuju pozicije financijskih izvještaja, prikupljeni u jednoj godini. Uobičajeno se u bilanci aktiva i pasiva označe sa 100, a sve druge pozicije se tada stavljaju u odnos sa njima, kako bi se dobila njihova struktura.

Važno je napomenuti da su strukturirani financijski izvještaji koji se temelje na bilanci usmjereni na dva važna aspekta:[51]

1. Razmatranje izvora imovine poduzeća koji mogu biti kratkoročne obveze, dugoročne obveze i vlastiti izvori (vlasnička glavnica)
2. Razmatranje strukture imovine koja se prije svega odnosi na odnos kratkotrajne i dugotrajne imovine koji je prije svega determiniran djelatnošću koje poduzeće obavlja.

Iz provedene analize bilančnih pozicija može se odrediti kako se kreću odnosi među pozicijama tijekom vremena. S horizontalnom i vertikalnom analizom, koju treba razmatrati povezano, na kraju se može doći do podataka o tome dali poduzeće ostvaruje uspješnost

[49]Menadžersko računovodstvo I, Nastavni materijali za vježbe, Sveučilište u Splitu Ekonomski fakultet, Split, 2016., str. 30.
[50] Vujević, I.: Financijska analiza, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2003., str. 130.
[51]Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. op. cit. str. 231.

poslovanja, te da li će u budućnosti doći do poboljšanja ili pogoršanja kvalitete poslovanja. No, treba imati na umu da se u obzir trebaju uzeti i pokazatelji analize financijskih izvještaji kako bi se mogao dati konktretniji zaključak.

3.3. Pokazatelji analize financijskih izvještaja

„Pokazatelj je racionalni ili odnosni broj, što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos (dijeli) s drugom ekonomskom veličinom.“[52] Analiza odnosa bilančnih pozicija i pozicija u računu dobiti i gubitka omogućuje dobivanje informacija koje su osnova za donošenje poslovnih odluka. Postoje financijski pokazatelji koji odražavaju sadašnjost i oni koji su orijentirani na budućnost. Dakle, jedna skupina pokazatelja obuhvaća razmatranje poslovanja poduzeća unutar jedne godine i temelji se na podacima iz računa dobiti i gubitka. Druga skupina pokazatelja se odnosi na točno određen trenutak i podudara se s trenutkom sastavljanja bilance.[53]

Interpretacija pokazatelja zahtjeva ne samo stavljanje u omjer dva pokazatelja nego i razumjevanje računovodstvenih načela pri mjerenju poslovnih događaja, odabiru pravih mjera za usporedbu, izračun u pravilnoj vremenskoj dimenziji i pažljivo interpretiranje negativnih brojeva.[54]

Ovisno o korisniku koji donosi odluku i o tipu informacije koja je potrebna za donošenje odluke razlikujemo sljedeće skupine pokazatelja:[55]

1. **Pokazatelji likvidnosti** – mjere sposobnost poduzeća da podmiruje svoje dospjele kratkoročne obveze.
2. **Pokazatelji zaduženosti** – pokazuju koliko se poduzeće financira tuđim izvorima sredstava.
3. **Pokazatelji aktivnosti** – pokazuju kolikoefikasno poduzeće koristi svoje resurse.
4. **Pokazatelji ekonomičnosti** – mjere odnos prihoda i rashoda, tj. pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda.

[52] Vujević, I. op. cit. str. 131.
[53] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. op. cit. str. 243.
[54] Vujević, I. op. cit. str.131.
[55] Šlibar, D.: Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja, [Internet], raspoloživo na: https://www.omega-software.eu/UserDocsImages/Clanci/Financije%20-%20Analiza%20FI.pdf (14.6.2019.)

5. **Pokazatelji profitabilnosti** – mjere povrat uloženog kapitala, što se smatra najvišom upravljačkom djelatnošću.
6. **Pokazatelji investiranja** – pokazuju uspješnost ulaganja u dionice.

Dobro upravljanje podrazumijeva da su u poslovanju zadovoljena dva kriterija, a to su sigurnost i uspješnost. Sigurnost uključuje pokazatelje likvidnosti i zaduženosti, tj. pokazatelje koji opisuju financijski položaj poduzeća. Pokazatelji profitabilnosti, ekonomičnosti i investiranjasu pokazatelji uspješnosti poslovanja, dok se pokazatelji aktivnosti mogu smatrati pokazateljima i sigurnosti i uspješnosti.[56]

Stoga, za menadžment su važni svi postupci financijske analize (horizontalna i vertikalna analiza, pokazatelji, dodatna vrijednost i dr.), jer se teži i dugoročnoj i kratkoročnoj uspješnosti poslovanja. Također, izračunati pokazatelji sami za sebe ne govore mnogo, nego ih je potrebno usporediti sa određenim standardnim veličinama, kao što su veličina tog pokazatelja u prosječnom poduzeću, kretanje veličine određenog pokazatelja tijekom nekog vremena u istom poduzećui dr. Svi aspekti financijske analize korisni su i za procjene snaga i slabosti poduzeća, te budućih odluka koje menadžeri trebaju donijeti, zbog postizanja ciljeva poslovanja.

3.3.1. Pokazatelji likvidnosti

„Pokazatelji likvidnosti se koriste za procjenu sposobnosti tvrtke da udovolji kratkoročnim obvezama kratkotrajnom imovinom (gotovinom ili imovinom koja se može na kratak rok konvertirati u gotovinu).“[57] Redovno podmirenje tekućih obveza je važno zbog toga da ne bi došlo do zastoja u redovnim isporukama važnih proizvodnih i poslovnih resursa od dobavljača, te do blokada novčanog računa u ključnim trenucima za poslovanje.[58]

Za visinu likvidnosti zainteresirani su menadžeri tvrtke kako bi u svakom trenutku bili sigurni da mogu podmiriti svoje kratkoročne obveze, također i dobavljači proizvoda i usluga poduzeću, te bankar koji razmišlja o tome hoće li odobriti kratkoročni kredit poduzeću i drugi važni dionici poslovnog ciklusa.

[56]Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. op. cit. str. 244.
[57]Vidučić, Lj. op. cit. str. 393.
[58]Belak, V. op. cit. str. 72.

Najčešće primjenjivani pokazatelji likvidnosti su:[59]

1. $Koeficijent\ trenutne\ likvidnosti = \frac{Novac}{Kratkoročne\ obveze}$
2. $Koeficijent\ ubrzane\ likvidnosti = \frac{Novac+potraživanja}{Kratkoročne\ obveze}$
3. $Koeficijent\ tekuće\ likvidnosti = \frac{Kratkotrajna\ imovina}{Kratkoročne\ obveze}$
4. $Koeficijent\ financijske\ stabilnosti = \frac{Dugotrajna\ imovina}{Kapital+dugoročne\ obveze}$

Koeficijent trenutne likvidnosti ukazuje na sposobnost poduzeća da trenutačno podmiri svoje obveze.On je dobar pokazatelj ukoliko potražnja čini većinu kratkotrajne imovine, a postoji praksa kašnjenja u njihovoj naplati. Koeficijent ubrzane likvidnosti je odnos između brze aktive (novac u banci iblagajni), plus brzo unovčive aktive (kratkoročna potraživanja od kupca, brzo utrživi vrijednosni papiri) prema kratkoročnim obvezama. Na temelju tih podataka može se zaključiti kolika je sposobnost poduzeća da u vrlo kratkom roku osigura određenu količinu novca, npr. u onim situacijama kada postoji neodgodiva potreba za gotovinom. Ističe se kako bi njegova vrijednost trebala biti 1 ili veća od 1, što pokazuje da poduzeće koje želi održavati normalnu likvidnost mora imati brzo unovčive imovine minimalno koliko ima i kratkoročnih obveza.[60]

Koeficijent tekuće likvidnosti bi u pravilu trebao biti veći od 2, a što god je pokazatelj tekućeg odnosa veći, veća je sigurnost da će tekuće obveze biti podmirene u roku. No ipak, previsok pokazatelj upućuje na slabo upravljanje kratkotrajnom imovinom ili slabo korištenje kratkoročnih kredita, što negativno utječe na dugoročnu profitabilnost tvrtke. Isto tako silazan trend upozorava da je potrebno povećati ulaganje u neki od oblika kratkotrajne imovine ili smanjiti kratkoročne obveze jer rastu brže od kratkotrajne imovine.

Koeficijent financijske stabilnosti predstavlja omjer dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obveze. Ovaj pokazatelj treba biti manji od 1, jer poduzeće mora dio svoje kratkotrajne imovine financirati iz kvalitetnih dugoročnih izvora odnosno radnog kapitala.

[59]Šlibar, D. op. cit. str. 2.
[60] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. op. cit. str. 249.

Radni kapital predstavlja razliku između kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza. On ukazuje na pozitivno ili negativno prekoračenje kratkotrajne imovine nad kratkoročnim obvezama, a poželjna je pozitivna vrijednost pokazatelja.[61] Što je vrijednost koeficijenta financijske stabilnosti manja, to su likvidnost i financijska stabilnost veće, odnosno povećava se učešće radnog kapitala.

Problematika likvidnosti ne može se očitati na temelju nekoliko pokazatelja čije brojke možda nisu približne željenim rezultatima. Treba uzeti u obzir čitavi niz čimbenika koji utječu na likvidnost poduzeća kao što su vrsta djelatnosti kojom se poduzeće bavi, strukturu kratkotrajne imovine, strukturu kratkoročnih obveza, te koeficijent obrtaja ukupne imovine. Ukoliko poduzeće nije likvidno, ono posluje sa poteškoćama, te nema dovoljno sredstava za podmirivanje svojih obveza, nabavu materijala, isplatu plaća i dr.

3.3.2. Pokazatelji zaduženosti

„Pokazatelji zaduženosti govore o relativnoj zaduženosti poduzeća ili teretu kamate i drugih financijskih izdataka za naknade financijerima u dobiti, a predstavljaju svojevrsnu mjeru stupnja rizika ulaganja u poduzeće.“[62]Stupanj zaduženosti pokazuje koliki se dio imovine financira iz tuđih izvora (kratkoročnih i dugoročnih). On pokazuje i sposobnost poduzeća da pokrije sve svoje obveze prema kreditorima i investitorima u kratkom, odnosno dugom roku. Što je supanj zaduženosti veći, to je veći rizik ulaganja u poduzeće.

Najznačajniji pokazatelji zaduženosti su:[63]

1. $Koeficijent\ zaduženosti = \frac{Ukupne\ obveze}{Ukupna\ imovina}$

2. $Koeficijent\ vlastitog\ financiranja = \frac{Kapital}{Ukupna\ imovina}$

[61] Menadžersko računovodstvo I, Nastavni materijali za vježbe, Sveučilište u Splitu Ekonomski fakultet, Split, 2016., str. 42.
[62] Vujević, I. op. cit. str. 133.
[63] Žager, K., Tušek, B., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Žager, L. op. cit. str. 241.

3. $Koeficijent\ financiranja = \frac{Ukupne\ obveze}{Kapital}$

4. $Pokriće\ troškova\ kamata = \frac{Dobit\ prije\ poreza\ i\ kamata}{Kamate}$

5. $Faktor\ zaduženosti = \frac{Ukupne\ obveze}{Zadržana\ dobit+amortizacija}$

6. $Stupanj\ pokrića\ I = \frac{Kapital}{Dugotrajna\ imovina}$

7. $Stupanj\ pokrića\ II = \frac{Kapital+dugoročne\ obveze}{Dugotrajna\ imovina}$

Koeficijent zaduženosti pokazuje koliki se dio ukupne aktive financira iz tuđih izvora, koeficijent vlastitog financiranja pokazuje koliki se dio ukupne imovine financira iz vlastitog kapitala, a koeficijent financiranja prikazuje opterećenost glavnice ukupnim obvezama. Ova tri koeficijenta odražavaju statičku zaduženost, budući da su formirani na temelju bilance.[64] Smatra se da bi gornja granica stupnja zaduženosti trebala biti 50%, tj. da bi udio obveza u ukupnoj imovini trebao biti maksimalno 50%, a udio vlastitog kapitala minimalno 50%.

Pokriće troškova kamata i faktor zaduženosti odražavaju dinamičku zaduženost jer dug razmatraju s aspekta mogućnosti njegova podmirenja. Pokriće troškova kamata pokazuje koliko su puta kamate pokrivene ostvarenim iznosom bruto dobiti. Ako je to pokriće veće, zaduženost je manja i obrnuto. Nasuprot tome, faktor zaduženosti pokazuje koliko je godina potrebno da bi se iz ostvarene zadržane dobiti uvećane za amortizaciju podmire ukupne obveze. Manji faktor zaduženosti znači i manju zaduženost poduzeća.[65]

Stupanj pokrića I i II ukazuju na pokriće dugotrajne imovine dugoročnim izvorima, tj. kapitalom. Računaju se na temelju podataka iz bilance. Stupanj pokrića I je poznat kao Zlatno bankarsko pravilo prema kojem dugotrajna imovina treba biti financirana iz vlastitih izvora.

[64] Alpha Capitalis: Finanacijski omjeri i indikatori: Likvidnost, Zaduženost, Aktivnost... [Internet], raspoloživo na: https://alphacapitalis.com/2018/02/19/financijski-omjeri-i-indikatori-likvidnost-zaduzenost-aktivnost/ (17.6.2019.)
[65] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. op. cit. str. 250.

Stupanj pokrića II mora biti veći od 1 jer dio dugoročnih izvora, zbog održavanja likvidnosti, mora biti iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine.[66]

3.3.3. Pokazatelji aktivnosti

„Pokazatelji aktivnosti govore kojom efikasnošću poduzeće koristi svoju imovinu.“[67] Svi se pokazatelji utvrđuju na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. Pokazatelji aktivnosti poznati su još i kao koeficijenti obrtaja, a najčešće se računaju na ukupnu imovinu, kratkotrajnu imovinu i potraživanja.

Pokazatelji aktivnosti:[68]

1. $Koeficijent\ obrta\ ukupne\ imovine = \frac{Ukupni\ prihod}{Ukupna\ imovina}$
2. $Koeficijent\ obrta\ kratkotrajne\ imovine = \frac{Ukupni\ prihod}{Kratkotrajna\ imovina}$
3. $Koeficijent\ obrta\ potraživanja = \frac{Prihodi\ od\ prodaje}{Potraživanja}$
4. $Trajanje\ naplate\ potraživanja\ u\ danima = \frac{Broj\ dana\ u\ godini\ (365)}{Koeficijent\ obrta\ potraživanja}$

3.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti prikazuju odnos prihoda i rashoda, te prikazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda.[69] Računa se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka, te mora biti veći od 1.

---

[66] Veleri: Analiza podataka uspješnosti poslovanja na temelju podataka iz financijskih izvješća https://www.veleri.hr/files/datotekep/nastavni_materijali/k_poduzetnistvo_2/6-financijskaAnaliza-pokazatelji-web.pdf (17.6.2019.)

[67] Ivanović, Z. op. cit. str. 138.

[68] Alpha Capitalis: Finanacijski omjeri i indikatori: Likvidnost, Zaduženost, Aktivnost... [Internet], op. cit. (17.6.2019.)

[69] Žager, K., Žager, L. op. cit. str. 192.

Pokazatelji ekonomičnosti:[70]

1. $Ekonomičnost\ ukupnog\ poslovanja = \frac{Ukupni\ prihodi}{Ukupni\ rashodi}$

2. $Ekonomičnost\ poslovanja\ (prodaje) = \frac{Prihodi\ od\ prodaje}{Rashodi\ od\ prodaje}$

3. $Ekonomičnost\ financiranja = \frac{Financijski\ prihodi}{Financijski\ rashodi}$

4. $Ekonomičnost\ izvanrednih\ aktivnosti = \frac{Izvanredni\ prihodi}{Izvanredni\ rashodi}$

3.3.5. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti su odnosi koji povezuju profit s prihodima iz prodaje i investicijama, a cijelokupno promatrani pokazuju ukupnu učinkovitost poslovanja poduzeća.[71]Dakle, oni pokazuju postotak ostvarenog profita prema vrijednosti cijelokupnog ostvrenog prihoda tijekom određenog vremena. Ova analiza se svrstava u najvažnije dijelove financijske analize. Pokazatelji profitabilnosti odražavaju snagu tvrtke, odnosno efikasnost njenog upravljanja te raspodjele resursa. Ukoliko je profitabilnost niska, puduzeću može prijetiti propast u budućnosti.

Pokazatelji profitabilnosti:[72]

1. $Neto\ marža\ profita = \frac{Neto\ dobit+kamate}{Ukupni\ prihod}$

2. $Bruto\ marža\ profita = \frac{Dobit\ prije\ poreza+kamate}{Ukupni\ prihod}$

3. $Neto\ rentabilnost\ imovine = \frac{Neto\ dobit+kamate}{Ukupna\ imovina}$

[70] Vujević, I. op. cit. str. 136.
[71] Ekonomski fakultet u Osijeku, nastavni materijali: Financijska analiza, [Internet], raspoloživo na: http://www.efos.unios.hr/financiranje-poduzetnickog-pothvata/wp-content/uploads/sites/224/2013/04/8_financijski-pokazatelji.pdf (18.6.2019.)
[72] Žager, K., Žager, L. op. cit. str. 180.

4. $Bruto\ rentabilnost\ imovine = \frac{Dobit\ prije\ poreza + kamate}{Ukupna\ imovina}$

5. $Rentabilnost\ vlastitoga\ kapitala = \frac{Neto\ dobit}{Vlastiti\ kapital\ (glavnica)}$

Ostvarena marža profita prije oporezivanja pokazuje koliko tvrtki ostaje prihoda za dobitak, a koji će tek biti oporezivan prema Zakonu o porezu na dobit. Ta mjera omogućuje usporedbe u profitnim maržama različitih tvrtki uz isključenje politike oporezivanja dobiti. Neto profitna marža (nakon oporezivanja) je najprecizniji podatak konačnog efekta realiziranog posla. Bruto profitna marža je značajna menadžerska informacija jer pokazuje koliko prostora u prihodu ostaje za pokriće poslovanja nakon što se neki proizvod dovede do realizacije na tržištu.[73]

Rentabilnost imovine pokazuje koliko je profita poduzeće sposobno stvoriti na jednu jedinicu uložene imovine. Ona mjeri sposobnost poduzeća da koristi svoju imovinu za stvaranje profita. Rentabilnost imovine pokazuje odnos neto dobiti uvećane za rashode od kamata u odnosu na ukupnu imovinu poduzeća.[74] Brojnik pokazatelja obuhvaća neto dobit koju ostvaruju vlasnici vlastitog kapitala, te iznos rashoda od kamata koji predstavlja prinos investitorima, odnosno vlasnicima tuđeg kapitala poduzeća.

3.3.6. Pokazatelji investiranja

Pomoću ovoga pokazatelja se mjeri uspješnost ulaganja u dionice poduzeća. Isto tako pružaju dioničarima koji investiraju u društvo informacije o efektima ulaganja u redovne dionice. Osnovni cilj izračuna ovih pokazatelja je prikazati koliko je poduzeće uspješno u isplati dividendi i vrijednosti dionica na tržištu.[75]

Pokazatelji investiranja:[76]

[73] Belak, V. op. cit. str. 65./66.
[74]Ježovita, A., Žager, L.: Ocjena zaduženosti poduzeća pokazateljima profitabilnosti, [Internet], raspoloživo na: https://hrcak.srce.hr/file/184180 (18.8.2019.)
[75]Belak, V. op. cit. str.85.
[76] Vujević, I. op. cit. str. 137.

1. $Dobit\ po\ dionici = \frac{Neto\ dobit}{Broj\ dionica}$

2. $Dividenda\ po\ dionici = \frac{Dio\ neto\ dobiti\ za\ dividende}{Broj\ dionica}$

3. $Odnos\ isplate\ dividendi = \frac{Dividenda\ po\ dionici}{Dobit\ po\ dionici}$

4. $Odnos\ cijene\ i\ dobiti\ po\ dionici = \frac{Tržišna\ cijena\ dionice}{Dobit\ po\ dionici}$

5. $Ukupna\ rentabilnost\ dionice = \frac{Dobit\ po\ dionici}{Tržišna\ cijena\ dionice}$

6. $Dividendna\ rentabilnost\ dionice = \frac{Dividenda\ po\ dionici}{Tržišna\ cijena\ dionice}$

Dobit po dionici prikazuje koliku dobit društvo ostvari poslije oporezivanja po jednoj dionici. Odnosno dobit po dionici pokazuje koliko se npr, kuna ostvari po jednoj dionici. Ovo je jedan od osnovnih pokazatelja uspjeha poduzeća koji se koristi pri procjeni vrijednosti običnih dionica.

Dividenda po dionici definira iznos isplaćenih dividendi po svakoj redovitoj dionici te predstavlja mjeru profitabilnosti promatrano s pozicije neposrednog interesa običnih dioničara.[77] Odnos cijene i dobiti po dionici pokazuje vrijeme za koje bi se investicija mogla vratiti, a izračunava se kao omjer tržišne cijene dionice i dobiti po dionici. Najvažniji pokazatelji investiranja jesu oni o rentabilnosti dionice.

3.4. Dodana vrijednost kao pokazatelj proizvodnosti

Dodana vrijednost je veličina profitabilnosti koja iz perspektive dioničara pokazuje stvara li poduzeće vrijednost.[78] Ona je prije svega usmjerena na povećanje ukupne profitabilnosti za

[77] Menadžersko računovodstvo I, Nastavni materijali za vježbe, Sveučilište u Splitu Ekonomski fakultet, Split, 2016., str. 46.

[78] Kontroling – portal: Ekonomska dodana vrijednost, [Internet], raspoloživo na: https://kontroling-portal.eu/leksikon-pojmova/poslovanje/61-ekonomska-dodana-vrijednost (19.6.2019.)

dioničare, a karakteristike određene na temelju dodane vrijednosti mogu biti dobra mjera proizvodnosti.

Pokazatelj dodane vrijednosti računa se prema sljedećoj formuli:[79]

DV: Trošak plaća + Amortizacija + Deprecijacija (trošak dugotrajne imovine) + Trošak kamata + Porez na dobit + Dobit nakon poreza

Mjere proizvodnosti temeljene na dodanoj vrijednosti:[80]

1. $Proizvodnost\ dugotrajne\ imovine = \frac{Dodana\ vrijednost}{Dugotrajna\ imovina}$

2. $Proizvodnost\ kratkotrajne\ imovine = \frac{Dodana\ vrijednost}{Kratkotrajna\ imovina}$

3. $Proizvodnost\ ukupne\ imovine = \frac{Dodana\ vrijednost}{Ukupna\ imovina}$

4. $Proizvodnost\ po\ zaposlenom = \frac{Dodana\ vrijednost}{Prosječan\ broj\ zaposlenika}$

[79] Menadžersko računovodstvo I, Nastavni materijali, op. cit. str. 48.
[80] Belak, V. op. cit. str. 91./92.

4. PRIMJENA ODABRANIH POSTUPAKA ANALIZE POSLOVANJA NA PRIMJERU ZRAČNE LUKE SPLIT D.O.O.

4.1. Osnovni podaci o Zračnoj luci Split d.o.o.

Zračna luka Split smještena je u središtu srednje – dalmatinske regije, a pokriva potrebe zračnog prometa priobalja, te srednje – dalmatinskih otoka. Povezivanje Dalmacije s različitim destinacijama u zemlji i inozemstvu od velikog je značaja ne samo za domaće putnike nego i za približavanje naših turističkih kapaciteta Europi i svijetu.

Zračna luka Split d.o.o. otvorena je za promet 25. studenog 1966. godine. Planirani broj od 150 000 putnika godišnje premašen je već 1968. godine. Porast zanimanja turista, prodaje turističkih aranžmana, a time i prometa u Zračnoj luci Split nastavlja se i slijedećih godina da bi kulminirao 1987. godine, s ukupno 1.151.580 putnika i 7.873 zrakoplova. Godine 1979. izgrađen je novi putnički terminal.

Nekadašnji putnički terminal Zračne luke Split imao je razvijenu površinu od 11 000 m^2 i bio je jedan od manjih u Republici Hrvatskoj, a znatno manji od usporednih zračnih luka u Europi i imao je kapacitet od 1 milijun putnika. Posljednjih godina iskazao se porast putničkog prometa pa je tako u zadnje 2 godine ostvaren putnički promet preko 2 milijuna putnika godišnje. Zbog toga je u siječnju 2017. godine započeto izvođenje radova na rekonstrukciji i dogradnji putničkih terminala. Radi se o novoj zgradi s tri etaže, ukupnom površinom od 35 000 m^2 što će povećati broj putnika na 3,5 milijuna godišnje. Nakon što su završeni radovi u 7.mjesecu ove godine, započeta je adaptacija starog terminala, te spajanje s novim dijelom, a završetak svih radova se očekuje krajem 2019. godine.

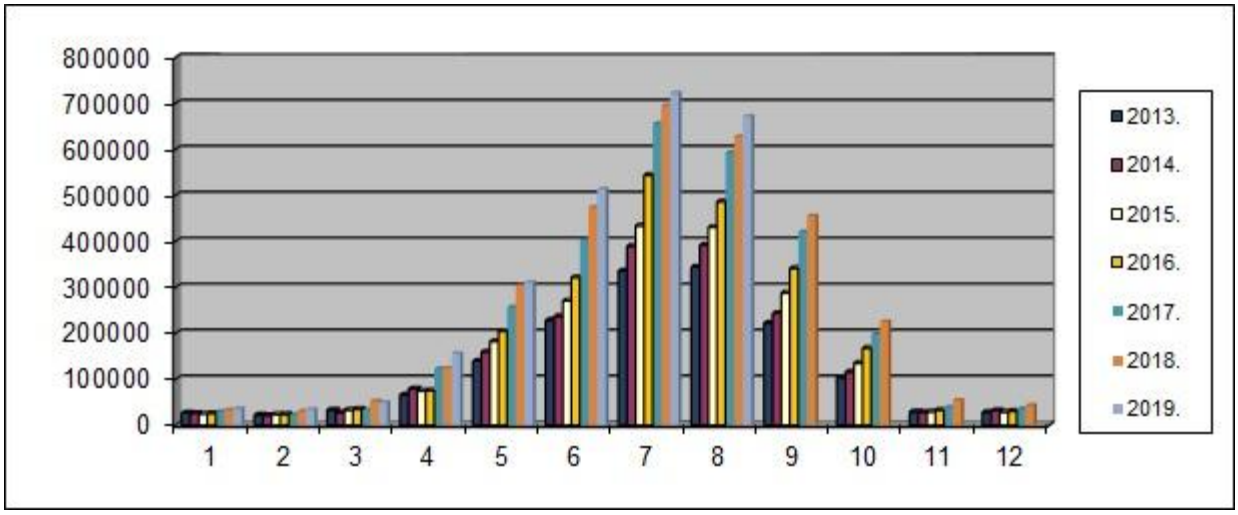
Vlasničku strukturu Zračne luke Split čine Republika Hrvatska s udjelom od 55%, Grad Kaštela (15%), Splitsko – dalmatinska županija (15%), Grad Split (15%), Grad Trogir (10%). Poslovanje poduzeća organizirano je kroz organizacijske jedinice unutar poduzeća, nazvane sektorima poduzeća. Poslovanje sektora prati i nadzire uprava poduzeća, koja ujedno donosi odluke u cilju unapređenja poslovanja pojedinog sektora. Sektori zračne luke Split su: prometno – tehnički, sektor trgovine i ugostiteljstva, kadrovski poslovi, razvoj, plan i analiza, komercijalna služba, financijska služba, te računovodstvo.

Aktivne registrirane djelatnosti društva su:

- Posredovanje u trgovini na veliko
- Trgovina na veliko i malo
- Restorani i barovi
- Kantine i opskrbljivanje pripremljenom hranom
- Skladištenje robe
- Djelatnosti u zračnim lukama
- Djelatnosti ostalih agencija u prijevozu
- Iznajmljivanje vlastitih nekretnina
- Promidžba (reklama i propaganda)
- Prodaja u slobodnim carinskim prodavaonicama
- Zastupanje inozemnih tvrtki
- Poslovi međunarodnog otpremništva
- Međunarodni prometno agencijski poslovi
- Poslovi prometovanja i zastupanja u prometu roba i usluga

Na slici 3. može se vidjeti grafički prikaz broja putnika po mjesecima u razdoblju od 2013. – 2019. godine. U 2013. godini ostvaren je promet od 1.581.734 putnika, iz godine u godinu taj se broj povećavao, te je u 2018. dosegnuo 3.124.067 putnika. Podaci za 2019. godinu odnose se na prvih 8 mjeseci kada je ostvareno 2.497.427 putnika. Najveći porast putnika, očekivano se događa za vrijeme turističke sezone, a vrhunac je dosegnut u 7. mjesecu ove godine kada je ostvaren promet od 723.048 putnika, a daljni rast očekuje se i u narednim godinama. Upravo zbog ovih brojki neophodno je bilo proširivanje zračne luke, jer nekadašnji kapacitet nije bio dovoljan za prihvat tako velikog broja putnika.

Slika 3.: Grafički prikaz ukupnog broja putnika u razdoblju od 2013. - 2019.* (mjesečno)

Izvor: Zračna luka split, d.o.o., [Internet], raspoloživo na: http://www.split-airport.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=160&Itemid=115&lang=hr(1.9.2019.)

*broj putnika za 2019. godinu odnosi se na prvih 8 mjeseci.

Vizija zračne luke Split je s obzirom na kvalitetu pruženih usluga i primjenu novih tehnologija, biti najbolja zračna luka u jugoistočnoj Europi. Misija je pridonjeti gospodarskom i prometnom razvitku Republike Hrvatske njegujući status najsigurnije zračne luke, radnicima osigurati kontinuirano stjecanje novih znanja i osobni razvitak, biti vodeća zračna luka regije u zaštiti i očuvanju prirode, te korisnicima pružiti što kvalitetnije usluge u skladu s njihovim potrebama.

4.2.Primjena postupaka analize na društvu Zračna luka Split d.o.o.

1. **Horizontalna analiza** – putem horizontalne analize usporediti će se podaci iz bilance i računa dobiti i gubitka za razdoblje od 2014. – 2018. godine. Apsolutnom i relativnom promjenom pokazatelja kroz više uzastopnih razdoblja, dobiti će se uvid u stanje bilance i računa dobiti gubitka, a samim time i uspješnosti poslovanja društva.

a) Horizontalna analiza bilance

Tablica 3.: Bilanca Zračne luke Split za razdoblje 2014. – 2018.

NAZIV POZICIJE	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
AKTIVA					
1.POTRAŽ. ZA UPISANI A NEUPL. KAPITAL					
2.DUGOTRAJNA IMOVINA	**389.696.783**	**384.145.549**	**431.152.984**	**574.584.259**	**829.654.420**
2.1. Nematerijalna imovina	271.112	240.377	462.195	1.623.052	3.822.982
2.2. Materijalna imovina	388.817.547	383.354.324	430.199.550	572.532.006	825.466.803
2.3. Dugotrajna financijska imovina	608.124	550.848	491.239	429.201	364.635
2.4. Potraživanja	0	0	0	0	0
2.5. Odgođena porezna imovina					
3.KRATKOTRAJNA IMOVINA	**238.016.082**	**309.136.063**	**331.534.072**	**327.591.588**	**418.311.701**
3.1. Zalihe	6.433.139	6.227.416	5.661.877	5.539.418	6.137.468
3.2. Potraživanja	22.726.848	12.836.617	12.557.225	12.022.325	13.851.542
3.3.Kratkotrajna financijska imovina	131.581.717	154.723.945	118.898.218	92.716.029	172.671.769
3.4. Novac u banci i blagajni	77.274.378	135.348.085	194.416.752	217.313.816	225.650.922
4.PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	**85.499**	**73.290**	**60.618**	**5.428**	**167.105**
5.UKUPNA AKTIVA	**627.798.364**	**693.354.902**	**762.747.674**	**902.181.275**	**1.248.133.226**
6.IZVANBILANČNI ZAPISI	25.098.159	22.824.325	85.313.045	91.948.173	378.489.212
PASIVA					
1.KAPITAL I REZERVE	**591.302.869**	**658.896.953**	**721.178.777**	**838.798.911**	**963.453.360**
1.1.Temeljni (upisani) kapital	322.200.000	385.300.000	385.300.000	385.300.000	385.300.000
1.2.Kapitalne rezerve					
1.3.Rezerve iz kapitalne dobiti	205.968.714	205.937.327	250.341.364	335.589.675	452.817.773
1.4.Revalorizacijske rezerve					
1.5.Rezerve fer vrijednosti	0	0	0	0	0

1.6.Zadržana dobit ili preneseni gubitak	0	0	0	0	0
1.7.Dobit ili gubitak poslovne godine	63.134.155	67.659.626	85.537.413	117.909.236	125.335.587
1.8.Manjinski interesi					
2.REZERVIRANJA	**4.668.393**	**4.717.242**	**6.528.614**	**7.911.663**	**9.647.394**
3.DUGOROČNE OBVEZE	**0**	**0**	**0**	**0**	**221.893.688**
4.KRATKOROČNE OBVEZE	**18.463.454**	**17.417.455**	**23.301.908**	**44.111.584**	**42.167.721**
5.ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	**13.363.648**	**12.323.252**	**11.738.375**	**11.359.117**	**10.971.466**
6.UKUPNA PASIVA	**627.798.364**	**693.354.902**	**762.747.674**	**902.181.275**	**1.248.133.226**
7.IZVANBILANČNI ZAPISI	25.098.159	22.824.325	85.313.045	91.948.173	378.489.212

Izvor: Izrada autora na temelju podataka izgodišnjih financijskih izvještaja Zračne luke Split, d.o.o., [Internet], raspoloživo na:http://www.split-airport.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=242&Itemid=367&lang=hr(17.7.2019.)

Tablica 4.: Komparativna bilanca za razdoblje 2014. - 2018.

NAZIV POZICIJE	Apsolutna razlika (u kn)				Relativna razlika (u %)			
	2014.-2015.	**2015.-2016.**	**2016.-2017.**	**2017.-2018.**	**2014.-2015.**	**2015.-2016.**	**2016.-2017.**	**2017.-2018.**
1.POTRAŽ. ZA UPISANI A NEUPL. KAPITAL								
2.DUGOTRAJ. IMOVINA	-5.551.234	47.007.435	143.431.275	255.070.161	-1,425	12,237	33,267	44,392
2.1. Nematerijalna imovina	-30.735	221.818	1.160.857	2.199.930	-11,337	92,279	251,162	135,543
2.2.Materijalna imovina	-5.463.223	46.845.226	142.332.456	252.934.797	-1,405	12,22	33,085	44,178
2.3.Dugotrajna financijska imovina	-57.276	-59.609	-62.038	-64.566	-9,419	-10,821	-12,629	-15,043
2.4.Potraživanja	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5. Odgođena porezna imovina	0	0	0	0	0	0	0	0
3. KRATKOTRAJ. IMOVINA	71.119.981	22.398.009	-3.942.484	90.720.113	29,88	7,245	-1,189	27,693

3.1. Zalihe	-205.723	-565.539	-122.459	598.050	-3,198	-9,081	-2,163	10,796
3.2. Potraživanja	-9.890.231	-279.392	-534.900	1.829.217	-43,518	-2,177	-4,26	15,215
3.3.Kratkotrajna financijska imovina	23.142.228	-35.825.727	-26.182.189	79.955.740	17,588	-23,155	-22,02	86,237
3.4. Novac u banci i blagajni	58.073.707	59.068.667	22.897.064	8.337.106	75,153	43,642	11,777	3,836
4.PL. TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOB. I OBRAČ. PRIH.	-12.209	-12.672	-55.190	161.677	-14,28	-17,29	-91,046	2978,57
5.UKUPNA AKTIVA	65.556.538	69.392.772	139.433.601	345.951.951	10,442	10,008	18,28	38,346
6.IZVANBILANČNI ZAPISI	-2.273.834	62.488.720	6.635.128	286.541.039	-9,06	273,781	7,777	311,633
1.KAPITAL I REZERVE	67.594.084	62.281.824	117.620.134	124.654.449	11,431	9,452	16,309	14,861
1.1.Temeljni (upisani) kapital	63.100.000	0	0	0	19,584	0	0	0
1.2.Kapitalne rezerve	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3.Rezerve iz kapitalne dobiti	-31.387	44.404.037	85.248.311	117.228.098	-0,015	21,562	34,053	34,932
1.4.Revalorizacijske rezerve								
1.5.Rezerve fer vrijednosti	0	0	0	0	0	0	0	0
1.6.Zadržana dobit ili preneseni gubitak	0	0	0	0	0	0	0	0
1.7.Dobit ili gubitak poslovne godine	4.525.471	17.877.787	32.371.823	7.426.731	7,168	26,423	37,845	6,298
1.8.Manjinski interesi								
2. REZERVIR.	48.849	1.811.372	1.383.049	1.735.731	1,046	38,399	21,184	21,939
3.DUGOROČNE OBVEZE	0	0	0	221.893.688	0	0	0	-
4.KRATKOROČNE OBVEZE	-1.045.999	5.884.453	20.809.676	-1.943.863	-5,665	33,785	89,305	-4,407
5.ODGOĐENO PL. TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆ. RAZDOBLJA	-1.040.396	-584.877	-379.258	-387.651	-7,785	-4,746	-3,231	-3,413
6.UKUPNA PASIVA	65.556.538	69.392.772	139.433.601	345.951.951	10,442	10,008	18,28	38,346
7.IZVANBILANČNI ZAPISI	-2.273.834	62.488.720	6.635.128	286.541.039	-9,06	273,781	7,777	311,633

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz godišnjih financijskih izvještaja Zračne luke Split, d.o.o.

Iz bilance se može vidjeti da je ukupna imovinaimala najvišu vrijednost 2018. godine i iznosila je 1.248.133.226 kn , a najmanju 2014.kada je iznosila 627.798.364 kn. Iz

izračunatih podataka vidljivo je da jeu 2018. godini ukupna imovina porasla za 38,35% u odnosu na prethodnu2017.godinu, na što je najviše utjecalo povećanje dugotrajne imovine za 44,39%. Naime,zbog dogradnje i rekonstrukcije putničkog terminala značajno se povećala vrijednost imovine u pripremi.

Kratkotrajna imovina je bila najviša 2018. godine i iznosila je 418.311.701 kn, a najniža 2014. kada je iznosila 238.016.082 kn. Najveću ulogu u rastu kratkotrajne imovine u 2018. ima kratkotrajna financijska imovina koja se povećala za 86,24% u odnosu na 2017. godinu.Novac u banci i blagajni bilježe rast za 75,15% u 2015. u odnosu na 2014., ali manje značajan rast od 3,84% bilježe u 2018. u odnosu na 2017. godinu. Zalihe su se povećale za 10,8% u 2018. u odnosu na 2017., no zbog istodobnog povećanja potražnje za 15,22% ta potražnja se podmirila zalihama, te su se zalihe zapravo smanjile.

Dugotrajna imovina bilježi najveću vrijednost 2018. godine kada je iznosila 829.654.420 kn, a najmanju 2015. i iznosila je 384.145.549 kn. U 2015. dugotrajna imovina se smanjila za 1,42% u odnosu na 2014. godinu, a najviše zbog smanjenja zbog smanjenja udjela nematerijalne imovine za 11,34%. Dugotrajna financijska imovina bilježi pad tokom cijelokupnog promatranog razdoblja, a najnižu razinu je imala 2018. kada je iznosila 364.635 kn.

Kapital i rezerve se povećavaju iz godine u godinu, a najveći iznos bio je 2018. i to 963.453.360 kn. Temeljni kapital se 2015. povećao sa 322.200.000 kn u 2014. na 385.300.000 kn i zadržao na toj razini ostalih godina. Najveći utjecaj na rast kapitala imala je dobit poslovne godine koja je najznačajnija bila 2018., ali najveći apsolutni rast bilježi u 2017. kada je bila za 32.371.823 kn veća od prethodne godine, odnosno za 37.85%. Zbog iznimno visoke razine ukupnog kapitala i rezervi u ukupnoj imovini u svakoj godini, može se reći da Društvo održava povjerenje investitora, vjerovnika i tržišta te osigurava budući razvoj poslovanja.

Kratkoročne obveze su svih godina bile niže od kratkoročne imovine, što znači da su se kratkoročne obveze redovito podmirivale (obveze prema dobavljačima, obveze prema zaposlenicima, obveze za zajmove i dr.), te da društvo osigurava dovoljno novčanih sredstava za podmirenje svojih operativnih troškova uključujući podmirivanje financijskih obveza. Kratkoročne obveze su bile najveće 2017., a najniže 2015. Najznačajnija razlika dogodila se 2017. kada su kratkoročne obveze bile veće za 89,3% u odnosu na 2016. godinu. Dugoročne obveze su od 2014. do 2017. iznosile 0, a onda su se u 2018. godini povećale na 221.893.688

kn.Struktura pasive se u 2018. godini promjenila u odnosu na 2017. najviše u stavci dugoročnih obveza, jer se kroz 2018. godinu koristio odobreni kredit HBOR- a u iznosu od 300.000.000 kn za rekonstrukciju i dogradnju putničkog terminala.

b) Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

Tablica 5.: Račun dobiti i gubitka Zračne luke Split za razdoblje 2014. - 2018.

NAZIV POZICIJE	**2014.**	**2015.**	**2016.**	**2017.**	**2018.**
1.POSLOVNI PRIHODI	**239.147.227**	**266.656.274**	**309.541.424**	**365.759.346**	**402.312.964**
1.1.Prihodi od prodaje	237.891.185	265.489.862	308.604.434	365.009.164	401.427.629
1.2.Ostali poslovni prihodi	1.256.042	1.166.412	936.990	750.182	885.335
2.POSLOVNI RASHODI	**179.894.367**	**186.664.700**	**202.937.509**	**222.112.200**	**246.564.178**
2.1.Promjene vrijednosti zaliha, proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda					
2.2.Materijalni troškovi	67.503.623	74.662.747	85.222.202	97.974.949	116.652.649
2.3.Troškovi osoblja	78.418.017	81.101.741	84.312.947	88.688.734	93.935.195
2.4.Amortizacija	16.232.844	16.403.049	16.149.871	15.168.426	16.011.463
2.5.Ostali troškovi	11.846.063	11.511.382	12.803.801	13.233.073	15.793.188
2.6.Vrijednosno usklađenje	1.025.356	495.613	370.644	715.946	490.579
2.7.Rezerviranja	2.446.803	195.463	1.472.923	1.532.390	1.925.573
2.8.Ostali poslovni rashodi	2.421.661	2.294.705	2.605.121	4.798.682	1.755.531
3.FINANCIJSKI PRIHODI	**6.387.079**	**7.586.527**	**6.208.933**	**5.156.085**	**2.068.660**
4.FINANCIJSKI RASHODI	**1.321.952**	**2.540.746**	**5.130.259**	**4.319.989**	**4.202.365**
5.UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA					
6.UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA					
7.IZVANREDNI – OSTALI PRIHODI					
8.IZVANREDNI – OSTALI RASHODI					
9.UKUPNI PRIHODI	**245.534.306**	**274.242.801**	**315.750.357**	**370.915.431**	**404.381.624**

10.UKUPNI RASHODI	**181.216.319**	**189.205.446**	**208.067.768**	**226.432.189**	**250.766.543**
11.DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	**64.317.987**	**85.037.355**	**107.682.589**	**144.483.242**	**153.615.081**
11.1.Dobit prije oporezivanja	64.317.987	85.037.355	107.682.589	144.483.242	153.615.081
11.2.Gubitak prije oporezivanja	0	0	0	0	0
12.POREZ NA DOBIT	1.183.832	17.377.729	22.145.176	26.574.006	28.279.494
13.DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	**63.134.155**	**67.659.626**	**85.537.413**	**177.909.263**	**125.335.587**
13.1.Dobit razdoblja	63.134.155	67.659.626	85.537.413	177.909.263	125.335.587
13.2.Gubitak razdoblja	0	0	0	0	0

Izvor: izrada autora na temelju podatka iz godišnjih financijskih izvještaja Zračne luke Split, d.o.o., [Internet], raspoloživo na: http://www.split-airport.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=242&Itemid=367&lang=hr (17.7.2019.)

Tablica 6.: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka za razdoblje 2014. - 2018.

NAZIV POZICIJE	Apsolutna razlika (u kn)				Relativna razlika (u %)			
	2014.-2015.	2015.-2016.	2016.-2017.	2017.-2018.	2014.-2015.	2015.-2016.	2016.-2017.	2017.-2018.
1.POSLOVNI PRIHODI	27.509.047	42.885.150	56.217.922	36.553.618	11,503	16,083	18,162	9,994
1.1.Prihodi od prodaje	27.598.677	43.114.572	56.404.730	36.418.465	11,601	16,24	18,277	9,977
1.2.Ostali poslovni prihodi	-89.630	-229.422	-186.808	135.153	-7,136	-19,669	-19,937	18,016
2.POSLOVNI RASHODI	6.770.333	16.272.809	19.174.691	24.451.978	3,764	8,718	9,449	11,009
2.1.Promjene vrijed. zaliha, proizv. u tijeku i gotovih proizvoda								
2.2.Materijalni troškovi	7.159.124	10.559.455	12.752.747	18.677.700	10,606	14,143	14,964	19,064
2.3.Troškovi osoblja	2.683.724	3.211.206	4.375.787	5.246.461	3,422	3,96	5,19	5,916
2.4.Amortizacija	170.205	-253.178	-981.445	843.037	1,049	-1,544	-6,077	5,558
2.5.Ostali troškovi	-334.681	1.292.419	429.272	2.560.115	-2,825	11,227	3,353	19,346
2.6.Vrijednosno usklađenje	-529.743	-124.969	345.302	-225.367	-51,664	-25,215	93,163	-31,478
2.7.Rezerviranja	-2.251.340	1.277.460	59.467	393.183	-92,012	653,556	4,037	25,658
2.8.Ostali poslovni rashodi	-126.956	310.416	2.193.561	-3.043.151	-5,243	13,528	84,201	-63,416

3.FINANCIJSKI PRIHODI	1.199.448	-1.377.594	-1.052.848	-3.087.425	18,779	-18,158	-16,957	-59,879
4.FINANCIJSKI RASHODI	1.218.794	2.589.513	-810.270	-117.624	92,197	101,919	-15,794	-2,723
5.UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA								
6.UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA								
7.IZVANREDNI– OSTALI PRIHODI								
8.IZVANREDNI– OSTALI RASHODI								
9.UKUPNI PRIHODI	28.708.495	41.507.556	55.165.074	33.466.193	11,692	15,135	17,471	9,023
10.UKUPNI RASHODI	7.989.127	18.862.322	18.364.421	24.334.354	4,409	9,969	8,826	10,747
11.DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIV.	20.719.368	22.645.234	36.800.653	9.131.839	32,21	26,63	34,175	6,32
11.1.Dobit prije oporezivanja	20.719.368	22.645.234	36.800.653	9.131.839	32,214	26,63	34,175	6,32
11.2.Gubitak prije oporezivanja								
12.POREZ NA DOBIT	16.193.897	4.767.447	4.428.830	1.705.488	1367,92	27,434	19,999	6,418
13.DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	4.525.471	17.877.787	92.371.850	-52.573.676	7,168	26,423	107,99	-29,551
13.1.Dobit razdoblja	4.525.471	17.877.787	92.371.850	-52.573.676	7,168	26,423	107,99	-29,551
13.2.Gubitak razdoblja	0	0	0	0	0	0	0	0

Izvor: Izrada autora na temelju podataka iz godišnjih financijskih izvještaja Zračne luke Split, d.o.o.

Poslovni prihodi su u periodu od 2014. do 2018. imali tendenciju rasta, a 2018. bilježe najviši iznos od 402.312.964 kn, te su bili veći za 9,99% u odnosu na isto razdoblje 2017. godine. Najveći doprinos tom rastu daju prihodi od prodaje (iz bilješki Zračne luke Split, d.o.o. vidljivo je da se najveći udio prihoda od prodaje odnosi na prodaju u inozemstvu čak preko 70% svake godine, a nešto manji udio čine prihodi od prodaje u zemlji), čijije najznačajniji rast bio 2017. u odnosu na 2016. i to za 18,16%.

Poslovni rashodi su se također povećavali tokom godina, a tome su najveći razlog porast materijalnih troškova i troškova osoblja. Trošak osoblja je najznačajnije porastao u 2018. u odnosu na 2017. i to za 5,92%, a razlog tome je povećanje prometa putnika i zrakoplova te

otežanih uvjeta rada zbog izgradnje novog putničkog terminala, zbog čega je bilo nužno zapošljavanje novih radnika a posebice sezonskih radnika.

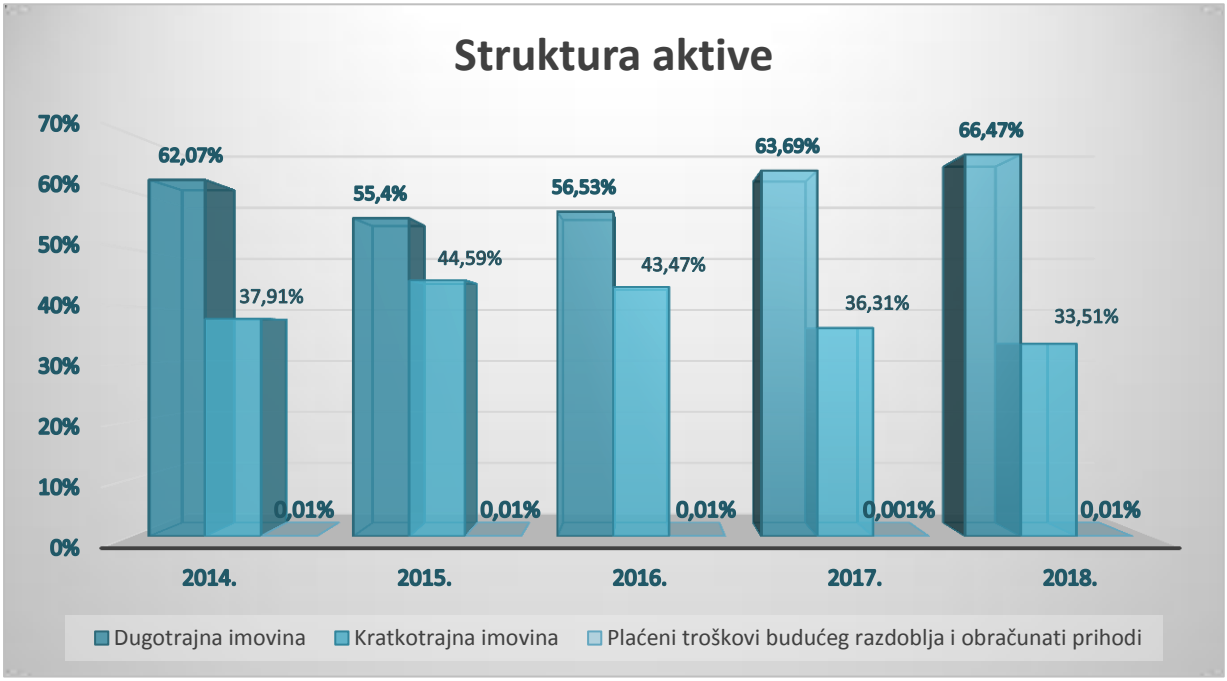
Financijski prihodi (koji obuhvaćaju prihode od ulaganja u dionice poduzetnika unutar grupe, prihode od ulaganja u dionice društava povezanih sudjelujućim interesom, prihode od dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmovapoduzetnicima unutar grupe...), su od 2014. kada su iznosili 6.387.079 kn se smanjili do 2018. na 2.068.660 kn. Financijski rashodi bilježe najveći porast u 2016. u odnosu na 2015. kada su narasli za 101,92%. nakon toga je uslijedio pad u 2017. u odnosu na 2016. za 15,79%.

Ukupni prihodi bilježe rast iz godine u godinu. 2014. su iznosili 245.534.306 kn, dok su 2018. narasli na 404.381.624 kn, što je za 9,02% veće u odnosu na prethodnu 2017.godinu. Ukupni rashodi su se također povećali od 181.216.319 kn 2014. do 250.766.543 kn prethodne godine. Nakon oporezivanja društvo je ostvarilo dobit svake godine u promatranom razdoblju od 5 godina, a najveća dobit je ostvarena 2017. i iznosila je 177.909.263 kn, što je za 29,55% više u odnosu na 2018. kada je iznosila 125.335.587 kn.

2. **Vertikalna analiza**– putem vertikalne analize odrediti će se koliko posto iznose pojedine pozicije bilance od ukupne aktive i pasive, odnosno kakva je strukura aktive i pasive.

a) Vertikalna analiza bilance

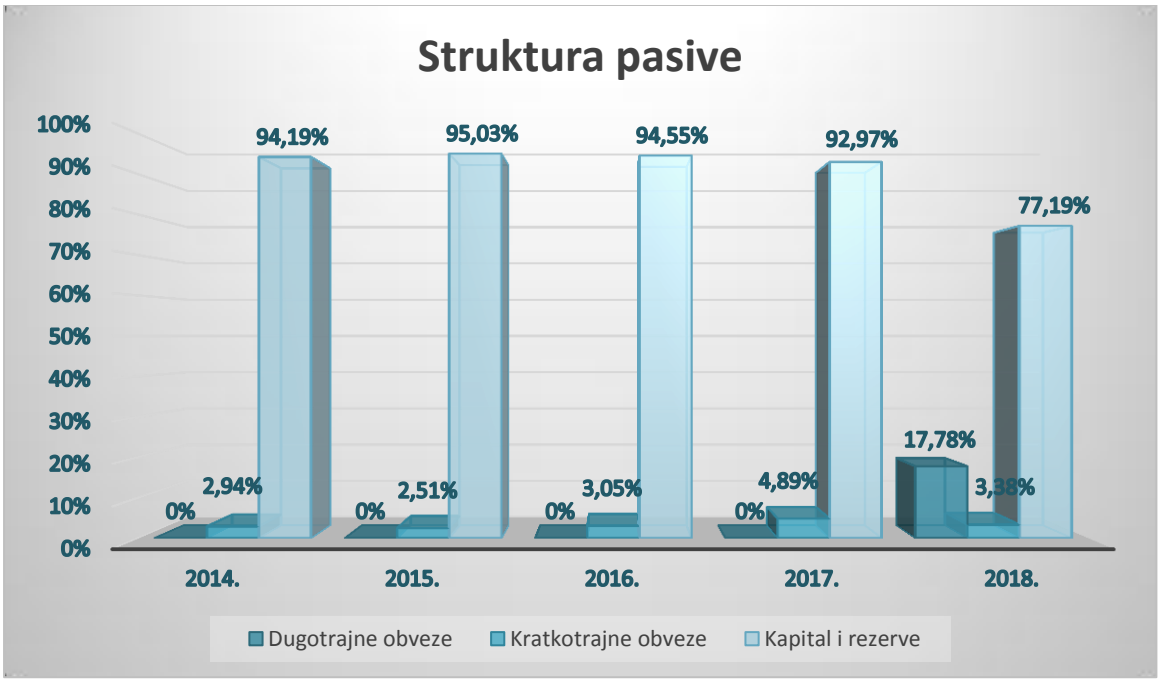
Slika 4.: Struktura aktive za razdoblje od 2014. - 2018.

Izvor: Izrada autora na temelju podataka iz godišnjih financijskih izvještaja Zračne luke Split d.o.o.

Na slici 4. može se vidjeti struktura aktive koja je detreminirana prije svega djelatnošću kojom se poduzeće bavi. Najveći postotak aktive otpada nadugotrajnu imovinu, čiji je najveći udio u ukupnoj aktivi bio 2018. sa 66,47%, a najmanji u 2015. sa 55,4%. Najveći dio dugotrajne imovine obuhvaćala je materijalna imovina (zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema, alati, pogonski inventar i transportna imovina, biološka imovina, materijalna imovina u pripremi, ostala materijalna imovina), a nešto manjoj mjeri nematerijalna imovina, dugotrajna financijska imovina i potraživanja. Kratkotrajna imovina čini nešto manji udio u ukupnoj aktivi, te ima tendenciju rasta u periodu od 2014. do 2015., nakon čega opada. Najveći dio kratkotrajne imovine čine kratkotrajna financijska imovina, te novac u banci i blagajni a nešto manji zalihe i potraživanja. Ostalih, po 0,01% godišnje, čine plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja predstavljaju prijelazni oblik kratkotrajne imovine jer nije zadovoljen kriterij priznavanja rashoda u tekućem periodu, već se ispunjenje tih kriterija očekuje u budućnosti.

Slika 5.: Struktura pasive za razdoblje od 2014. – 2018.

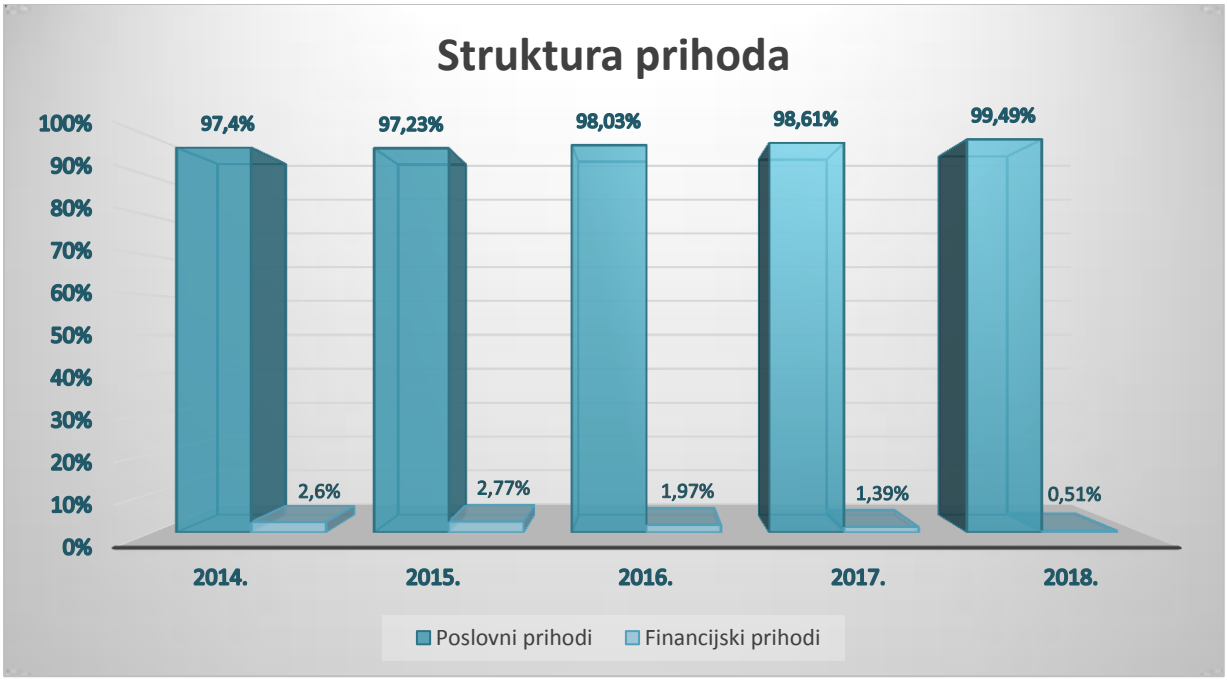

Izvor: Izrada autora na temelju podataka iz godišnjih financijskih izvještaja Zračne luke Split d.o.o.

Najveći udio pasive čine kapital i rezerve. Najviša razina kapitala i rezervi bila je 2015. i iznosila je 95,03% ukupne pasive. Najniža razina bila je 2018. godine i iznosila 77,19%. Održavanje visoke razine rezervi je uvjetovano politikom društva kojoj je cilj zadržati povjerenje investitora, vjerovnika i tržišta, te osigurati budući razvoj poslovanja. Nakon toga slijede kratkotrajne obveze koje su najviše bile 2017. sa udjelom od 4,89%, a najniže 2015. sa udjelom od 2,51%. Dugotrajne obveze su do 2017. bile jednake 0, a 2018. su porasle na 17,78% udjela u pasivi. Osim ove tri osnovne stavke koje čine ukupnu pasivu, mali dio udjela je otišao na rezerviranja i odgođeno plaćanje troškova i prihod. Rezerviranja su bila najviša 2017. kada su činila 0,88% udjela, a najniža 2015. kada su činila 0,68% udjela ukupne pasive. Odgođeno plaćanje troškova odnosi se na troškove nastale u tekućem razdoblju ali za koje nisu ispunjeni uvjeti za priznavanje kao obveza ili za njih do kraja obračunskog razdoblja nije primljen račun. Odgođeno plaćanje troškova i prihod imalo je najveći udio 2014. i iznosio je 2,13% ukupne pasive, a najniži je bio 2018. i iznosio 0,88%. Od 2014. – 2018. imali su tendenciju pada.

b) Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

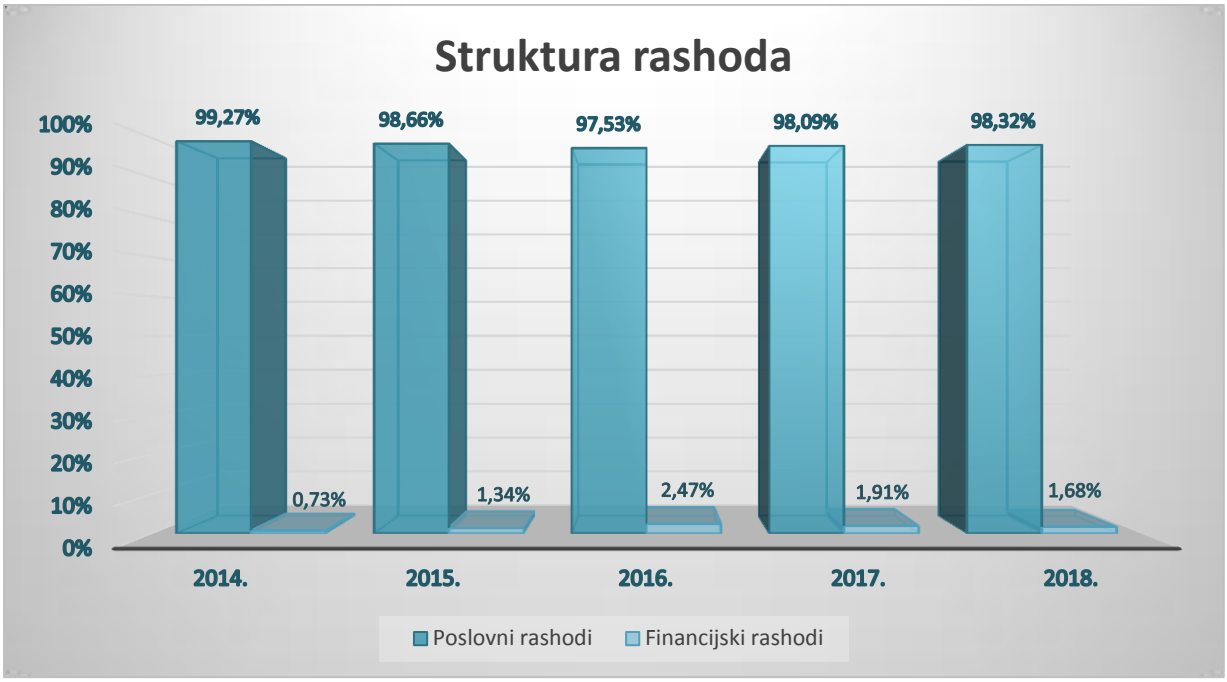
Slika 6.: Struktura prihoda za razdoblje od 2014. – 2018.

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz godišnjih financijskih izvještaja Zračne luke Split, d.o.o.

Na slici 6. može se vidjeti struktura prihoda koje u najvećem postotku čine poslovni prihodi, a njih čine slijetanja zrakoplova za domaći, međunarodni promet i niskotarifni promet, prihvat i otprema zrakoplova za domaći, međunarodni i niskotarifni promet, putnički servis, trgovina, ugostiteljstvo te ostale usluge. Njihov najveći udio u ukupnim prihodima bio je prošle godine kada je iznosio 99,49%, a najmanji 2015. kada je činio 97,23% ukupnih prihoda. Financijski prihodi su imali značajno manji udio u ukupnim prihodima u odnosu na poslovne prihode, a njih čine tečajne razlike te kamate. Oni su u 2015. narasli na 2,77%, a potom su opadali te 2018. dosegli razinu od 0,51% udjela u ukupnim prihodima.

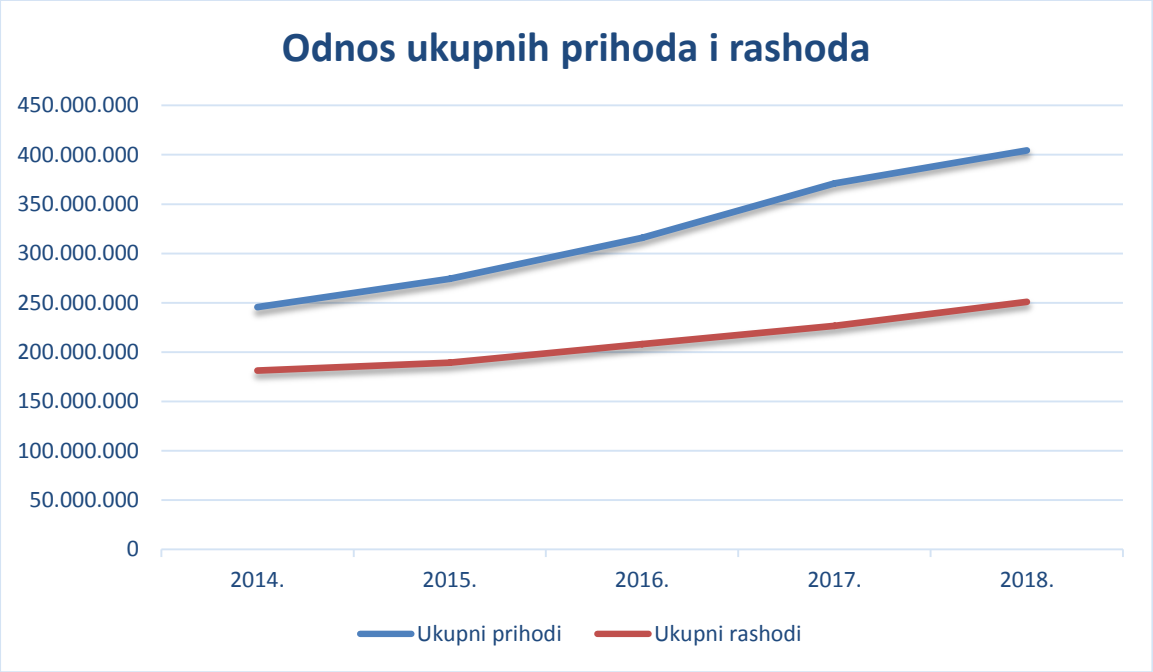
Slika 7.: Struktura rashoda za razdoblje od 2014. - 2018.

Izvor: Izrada autora na temelju podataka iz godišnjih financijskih izvještaja Zračne luke Split, d.o.o.

Ukupne rashode u najvećoj mjeri čine poslovni rashodi u koje se ubrajaju materijalni troškovi, troškovi osoblja, amortizacija, ostali vanjski troškovi, nabavna vrijednost robe i ostali nematerijalni troškovi. Najveći postotak poslovnih rashoda u ukupnim rashodima bio je 2014. i iznosio je 99,27%, a najmanji 2017. kada je iznosio 98,09%. Financijske rashode čine negativne tečajne razlike i kamate, a najviši udio u ukupnim rashodima imali su 2016. i to 2,47%, a najmanji 2014. kada su činili 0,73% ukupnih rashoda.

Slika 8.: Odnos ukupnih prihoda i rashoda

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz godišnjih financijskih izvještaja Zračne luke Split, d.o.o.

Na slici 8. može se vidjeti odnos ukupnih prihoda i rashoda u zadanom razdoblju. I jedni i drugi imaju tendenciju rasta, no prihodi su u svim godinama veći od rashoda čime društvo ostvaruje rast dobiti. Nakon otvaranja novog terminala u 2018. godini, a samim time i povećanja kapaciteta prihvata novih putnika, očekuje se da će prihodi rasti i u narednim godinama.

3. Analiza pomoću pokazatelja – imaju veliku važnost ne samo za procjenu uspješnosti poduzeća, nego i trendova kretanja ekonomskih veličina u budućnosti.

a) Pokazatelji likvidnosti

Tablica 7.: Analiza pomoću pokazatelja likvidnosti

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Koeficijenttrenutne likvidnosti	4,18	7,77	8,34	4,93	5,35
Koeficijent ubrzane likvidnosti	5,42	8,51	8,88	13,17	5,68
Koeficijent tekuće likvidnosti	12,89	17,75	14,23	7,43	9,92

Koeficijent financijske stabilnosti	0,65	0,58	0,6	0,69	0,7

Izvor: Izrada autora na temelju prethodnog izračuna koristeći se godišnjim financijskim izvještajima zračne luke Split d.o.o.

Koeficijent trenutne likvidnosti ukazuje na pokrivenost kratkoročnih obveza novčanim sredstvima, a novčana sredstva su u promatranom razdoblju uvijek bila veća od kratkoročnih obveza što je dobar pokazatelj za likvidnost poduzeća. Koeficijent ubrzane likvidnosti je nešto bolja mjera likvidnosti, a njena minimalna vrijednost bi trebala biti 1. Promatrajući izračunate podatke zračne luke može se vidjeti da je taj koeficijent svih godina bio veći od 1, što znači da je poduzeće sposobno u vrlo kratkom roku osigurati određenu količinu novca. Koeficijent tekuće likvidnosti bi trebao biti veći od 2. U ovom slučaju pokazatelj je od 2014. – 2018. iznosio više od 2, što znači da će se kratkoročne obveze pokriti na vrijeme. Koeficijent financijske stabilnosti mora biti manji od 1, odnosno što manji jer je time likvidnost i financijska stabilnost veća. Pokazatelj se kretao od 0,58 do 0,7 tokom godina, što je dobar pokazatelj.

b) Pokazatelji zaduženosti

Tablica 8.: Analiza pomoću pokazatelja zaduženosti

	2014.	**2015.**	**2016.**	**2017.**	**2018.**
Koeficijent zaduženosti	0,03	0,03	0,03	0,05	0,21
Koeficijent vlastitog financiranja	0,94	0,95	0,95	0,93	0,77
Koeficijent financiranja	0,03	0,03	0,03	0,05	0,27
Pokriće troškova kamata	44,82	30,48	20,78	33,25	37,06
Faktor zaduženosti	0,23	0,21	0,23	0,33	1,87
Stupanj pokrića I	1,52	1,72	1,67	1,46	1,16
Stupanj pokrića II	1,52	1,72	1,67	1,46	1,43

Izvor: Izrada autora na temelju prethodnog izračuna koristeći se godišnjim financijskim izvještajima zračne luke Split d.o.o.

Koeficijent zaduženosti pokazuje da se u 2014. godini 3% imovine financiralo iz tuđeg kapitala (obveza), dok se do 2018. taj postotak povećao na 21%, što je manje od 50% te da poduzeće ima nizak financijski rizik. Koeficijent vlastitog financiranja je 2014. iznosio 94%,

2015. i 2016. 95%, dok se u 2017. smanjio na 93%, a 2018. na 77% zbog odobrenog kredita HBOR – a. Koeficijenti su u svim godinama bili veći od 50% što znači da se poduzeće financira velikim dijelom iz vlastitih izvora. Zakoeficijent financiranja je poželjno da je što niži, odnosno ispod 1, što je i slučaj kod Zračne luke Split, iako ima tendenciju rasta.

Pokriće troškova kamata treba biti što veće jer je u tom slučaju manja rizičnost podmirenja obveza po dospjelim kamatama. Ovaj koeficijent je bio visok svake godine promatranog razdoblja, od 2014. – 2016. se snižavao, a nakon toga je opet počeo rasti što znači da je mala rizičnost podmirenja obveza po dospjelim kamatama zbog visokog udjela vlastitih izvora financiranja. Faktor zaduženosti treba biti što manji, a to znači da poduzeće ima manju zaduženost. Zaduženost poduzeća je mala jer je faktor svih godina nizak, odnosno ispod 1, osim 2018. kada je porastao na 1,87, što znači da je poduzeću potrebno približno 2 godine da postojeće obveze podmiri iz ostvarene dobiti i amortizacije.

Stupnjevi pokrića I i II su jednaki od 2014. do 2017. jer poduzeće u tom periodu nije imalo iskazanih dugoročnih obveza u bilanci, odnosno iznosili su 0. Tek se u 2018. godini pojavljuju dugoročne obveze i stupanj pokrića II se mijenja u odnosu na stupanj pokrića I i iznosi 1,43. Oba pokazatelja imaju tendenciju pada. Stupanj pokrića II mora uvijek biti veći od 1, što je i slučaj u ovom izračunu, zbog toga što dio dugoročnih izvora zbog održavanja likvidnosti, mora biti iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine.

c) Pokazatelji aktivnosti

Tablica 9.: Analiza pomoću pokazatelja aktivnosti

	2014.	**2015.**	**2016.**	**2017.**	**2018.**
Koeficijent obrta ukupne imovine	0,39	0,4	0,41	0,41	0,32
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	1,03	0,9	0,95	1,13	0,97
Koeficijent obrta potraživanja	10,47	20,68	24,58	30,36	28,98
Trajanje naplate potraživanja u danima	34,86	17,65	14,85	12,02	12,59

Izvor: Izrada autora na temelju prethodnog izračuna koristeći se godišnjim financijskim izvještajima zračne luke Split d.o.o.

Koeficijent obrta ukupne imovine i koeficijent obrta kratkotrajne imovine pokazuju koliko jedna novčana jedinica aktive odnosno dijela aktive, stvara novčanih jedinica prihoda. Koeficijent obrta ukupne imovine ima tendenciju rasta sve do 2018. godine, kada pada na 0,32. Vrijednost ovog pokazatelja bi trebala biti što viša jer je time veća i aktivnost poduzetnika. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine pokazuje odnos ukupnih prihoda i kratkotrajne imovine. 2016. je iznosio 0,95, što znači da se kratkotrajna imovina 0,95 puta pretvarala u prihode, u 2017. 1,13 puta, a u 2018. 0,97 puta.

Koeficijent obrta potraživanja pokazuje koliko se puta godišnje potraživanja naplate odnosno pretvore u novac. 2015. godine potraživanja su se 20,68 puta pretvorila u novac, 2017. 30,36 puta, a 2018. 28,98 puta. Pomoću koeficijent obrta potraživanja računa se trajanje naplate potraživanja u danima, a poželjno je da je ovaj koeficijent što manji. On pokazuje prosječan broj dana potreban da se potraživanja od kupca naplate, a što je vrijeme kraće poduzetnik brže dolazi do sredstava. 2014. trajanje naplate je iznosilo u prosjeku 35 dana, dok se u 2015. smanjilo na 18 dana, a u 2018. na 13 dana.

d) Pokazatelji ekonomičnosti

Tablica 10.: Analiza pomoću pokazatelja ekonomičnosti

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,35	1,45	1,52	1,64	1,61
Ekonomičnost poslovanja	1,32	1,42	1,52	1,64	1,63
Ekonomičnost financiranja	4,83	2,99	1,21	1,19	0,49

Izvor: Izrada autora na temelju prethodnog izračuna koristeći se godišnjim financijskim izvještajima zračne luke Split d.o.o.

Pokazatelji ekonomičnosti predstavljaju odnos prihoda i rashoda te pokazuju koliko se prihoda ostari po jedinici rashoda. Ovi pokazatelji trebaju biti veći od 1. Iz izračuna u tablici može se vidjeti da su pokazatelji u svakoj godini bili veći od 1, što predstavlja zadovoljavajuće stanje ekonomičnosti i ima tendenciju povećanja. Ekonomičnost financiranja ima tendenciju blagog pada, te je u 2018. bila ispod 0, međutim to bitno ne utječe na ukupnu ekonomičnost jer je udio financijskih prihoda i rashoda u ukupnoj strukturi iznimno malen.

e) Pokazatelji profitabilnosti

Tablica 11.: Analiza pomoću pokazatelja profitabilnosti

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Neto marža profita	26,25%	24,77%	27,15%	31,85%	31,06%
Bruto marža profita	26,73%	31,11%	34,16%	39,01%	38,05%
Bruto rentabilnost imovine	10,46%	12,31%	14,14%	16,04%	12,33%
Neto rentabilnost imovine	10,27%	9,79%	11,24%	13,09%	10,06%
Rentabilnost vlastitog kapitala	10,68%	10,27%	11,86%	14,06%	13,01%

Izvor: Izrada autora na temelju prethodnog izračuna koristeći se godišnjim financijskim izvještajima zračne luke Split d.o.o.

Neto marža profita pokazuje koliko je prihoda ostalo poduzeću nakon podmirenja svih troškova i poreza na dobit. Neto marža profita je padala, a potom rasla do 31,85% u 2017. godini, te se potom smanjila na 31,06% u 2018. godini. Taj dio prihoda društvo može podjeliti vlasnicima ili reinvestirati u poslovanje.Bruto marža profita pokazuje da društvu u 2017. godini nakon pokrića proizvodnih troškova ostaje 39,01% prihoda za pokriće troškova uprave i prodaje, troškova financiranja te za ostvarenje dobiti. U 2018. taj se postotak prihoda smanjuje na 38,05%.

Rentabilnost imovine govori koliko je poduzeće sposobno stvoriti profita od 100 jedinica uložene imovine. Bruto rentabilnost imovine pokazuje da je 2016. poduzeće ostvarilo povrat od 14,14% od 100 jedinica uložene imovine. Postotak se povećavao do 2017., a zatim je u 2018. pao na 12,33%.Neto rentabilnost imovine, koja stavlja u odnos neto dobit uvećanu za rashode od kamata i ukupnu imovinu, je kroz promatrani period opadala, potom rasla, te u 2018. opet pala na 10,06%.

Dok rentabilnost imovine mjeri sposobnost poduzeća da ostvari povrat na ukupne izvore financiranja (vlastite i tuđe), rentabilnost vlastitog kapitala prikazuje sposobnost poduzeća da ostvari povrat na vlastite izvore financiranja. Povrat na uloženi vlastiti kapital najveći je bio 2017. kada je iznosio 14,06%, a najmanji 2015. kada je iznosio 10,27%.

4. Dodana vrijednost kao pokazatelj proizvodnosti – pokazuje koliki je stvarni povrat uložen u projekt ili investiciju, a posebno je važan dioničarima. Ako je EVA pozitivna onda je povećana vrijednost za dioničare, ako je negativna onda je uništena vrijednost za dioničare.

Tablica 12.: Analiza pomoću dodane vrijednosti

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Proizvodnost dugotrajne imovine	0,41	0,48	0,49	0,44	0,32
Proizvodnost kratkotrajne imovine	0,67	0,6	0,64	0,77	0,64
Proizvodnost ukupne imovine	0,26	0,27	0,28	0,28	0,21
Proizvodnost po zaposlenom	481.028,83	545.429,2	632.737,92	746.826,28	797.230,82

Izvor: Izrada autora na temelju prethodnog izračuna koristeći se godišnjim financijskim izvještajima zračne luke Split d.o.o.

DV= Trošak plaća + Amortizacija + Deprecijacija + Trošak kamata + Porez na dobit + Dobit nakon poreza

DV_{2014}=78.418.017 + 16.232.844 + 0 + 1.321.952 + 1.183.832 + 63.134.155 = 160.290.800

DV_{2015}= 81.101.741 + 16.403.049 + 0 + 2.540.746 + 17.377.729 + 67.659.626 = 185.082.891

DV_{2016}= 84.312.947 + 16.149.871 + 0 + 5.130.259 + 22.145.176 + 85.537.413 = 213.275.666

DV_{2017}= 88.688.734 + 15.168.426 + 0 + 4.319.989 + 26.574.006 + 117.909.236 = 252.660.391

DV_{2018}= 93.935.195 + 16.011.463 + 0 + 4.202.365 + 28.279.494 + 125.335.587 = 267.764.104

Prosječan broj zaposlenih = $\frac{338+341+352+356+347}{5} = 346{,}8$

a) Proizvodnost dugotrajne imovine je bila najveća 2016. i pokazuje da 1 kn dugotrajne imovine odbacuje 0,49 kn dodane vrijednosti ili da 100 kn odbacuje 49 kn dodane vrijednosti.

b) Proizvodnost kratkotrajne imovine je bila najveća 2017. i iznosila je 0,77 i pokazuje da ulaganjem 1 kn kratkotrajne imovine se odbacuje (stvara) 0,79 kn dodane vrijednosti ili da 100 kn odbacuje (stvara) 77 kn dodane vrijednosti.

c) Proizvodnost ukupne imovine je bila najveća 2016. i 2017. godine, te je iznosila 0,28 i pokazuje da 1 kn ukupne imovine odbacuje 0,28 kn dodane vrijednosti ili da 100 kn odbacuje 28 kn dodane vrijednosti.

d) Proizvodnost po zaposlenom je bila najveća 2018. godine i pokazuje da 1 zaposlenik odbacuje 797.230,82 kn dodane vrijednosti.

4.3. Analiza rezultata

Horizontalnom analizom bilance je utvrđeno da je ukupna imovina kontinuirano rasla u razdoblju od 2014. – 2018. godine, a najveću vrijednost je dosegla prošle godine i to od 1.248.133.226 kn. Kratkorotrajna imovina je tokom cijelog razdoblja bila veća od kratkoročnih obveza, čime se povećala likvidnost poduzeća, te je poduzeće svake godine bilo spremno podmirivati svoje kratkoročne obveze. Dugoročna imovina je bila također veća od dugoročnih obveza kroz cijeli period, a u razdoblju od 2014. do 2018. godine jeporasla za 112,9%. Poduzeće je povećalo temeljni kapital 2015. na temelju reinvestiranja dobiti iz 2014. u iznosu od 63.100.000 kn. Zračna luka Split se u 2018. financirala dijelom iz vlastitih izvora, a dijelom iz odobrenog kredita HBOR-a za rekonstrukciju i dogradnju putničkog terminala, a samim time su se povećale dugoročne obveze društva.

Horizontalnom analizom računa dobiti i gubitka utvrđeno je da su poslovni prihodi imali tendenciju rasta od 2014. – 2018., a najveći doprinos tome rastu daju prihodi od prodaje. Poslovni rahodi su se također povećavali tokom godina, a najviše zbog rasta materijalnih troškova i troškova osoblja, a sve zbog širenja zračne luke čime je bilo nephodno povećanje radne snage kao i ostalih troškova. Ukupni prihodi bilježe rast iz godine u godinu, u 2018. su bili veći za 9,02% u odnosu na 2017., ali su porasli i ukupni rashodi u istom razdoblju za 10,74%. Nakon oporezivanja društvo je tijekom cijelog razdoblja ostvarivalo dobit, a najveća je bila 2017. kada je iznosila 125.335.587 kn.

Vertikalnom analizom bilance određena je struktura aktive i pasive. Aktivu najvećim dijelom čini dugotrajna imovina.Kratkotrajna imovina čini nešto manji udio u ukupnoj aktivi. Ostalih 0,01% čine plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi. Najveći udio pasive čine kapital i rezerve, a najveći su bili 2015. kada su iznosili 95,03% ukupne pasive.Temeljni kapital Društva se povećao u 2015. za 20% jer je gotovo cijela dobit 2014. godine prebačena

u upisani kapital (reinvestirana dobit). Kratkoročne i dugoročne obveze se nisu značajno mjenjale tokom godina, tek su se u 2018. dugoročne obveze povećale sa 0 na 17,78% udjela u ukupnoj pasivi. Osim ove tri osnovne stavke pasive, mali dio udjela čine rezerviranja, te odgođeno plaćanje troškova i prihod.

Vertikalnom analizom računa dobiti i gubitka utvrđeno je da se struktura prihoda nije značajno mjenjala tokom godina. Najveći udio čine poslovni prihodi, sa 99,49% u 2018. godini, a znatno manji udio čine financijski prihodi. Struktura rashoda se također nije značajno mjenjala tokom godina. Najveći udio čine poslovni rashodi koji su 2018. činili 98,32% ukupnih rashoda, dok su financijski rashodi činili 1,68%. Prihodi su svih godina bili veći od rashoda, te je Društvo ostvarivalo dobit.

Prema rezultatima pokazatelja likvidnosti može se zaključiti da je društvo sposobno u vrlo kratkom roku osigurati određenu količinu novca, da se kratkoročne obveze podmiruju na vrijeme, da je društvo financijski stabilno i da se sve više kratkoročnih obveza pokriva iz glavnice ili dugoročnih kredita. Pokazatelj zaduženosti pokazuje da je društvo sposobno pokriti sve svoje kratkoročne i dugoročne obveze prema kreditorima i investitorima, te da se poduzeće velikim dijelom financira iz vlastitih izvora, iako je taj postotak protekle godine bio nešto niži u odnosu na prethodne. Ostvarena bruto dobit je dovoljna za pokriće kamata što je dobar signal za kreditore, a poduzeće ima nizak financijski rizik. Faktor zaduženosti je svake godine bio niži od 1, što znači da poduzeće nije zaduženo, osim 2018. kada je taj faktor porastao zbog korištenja kredita HBOR – a.

Izračunom koeficijenta obrta ukupne imovine i koeficijenta obrta kratkotrajne imovine, vidljivo je da se koeficijenti povećavaju, a potom smanjuju što upućuje na povećanje prosječnog trajanja obrta i blago negativnu tendenciju. Koeficijent obrta potraživanja ima tendenciju rasta sve do 2018. kada se smanjio, no koeficijent je i dalje iznimno visok što upućuje da poduzeće i dalje efikasno koristi svoju imovinu u stvaranju prihoda. Prosječno vrijeme naplate potraživanja se smanjilo sa prvotna 35 dana u 2014. na 12 dana, što sugerira na to da Zračna luka Split ima efikasnu politiku naplate potraživanja.Iz izračuna pokazatelja ekonomičnosti može se vidjeti da su svi pokazatelji bili veći od 1, te su ekonomičnost ukupnog poslovanja i ekonomičnost poslovanja imali tendenciju rasta. Ekonomičnost financiranja ima tendenciju blagog pada, te je u 2018. bila ispod 0, međutim to bitno ne utječe na ukupnu ekonomičnost jer je udio financijskih prihoda i rashoda u ukupnoj strukturi nizak.

Marža profita je rasla u periodu od 2014. – 2017., te se smanjila u 2018. za nešto manje od 1 p.p., no pokazatelj je i dalje visok. Poduzeće ostvaruje visoke stope rentabilnosti imovine, no uočava se pad pokazatelja u 2018., u odnosu na rast proteklih godina. Stope rentabilnosti vlastitog kapitala su visoke, iako se i ovdje uočava pad u 2018. Rentabilnost vlastitog kapitala je svih godina bila viša od neto rentabilnosti imovine što znači da se poduzeću isplati koristiti tuđim kapitalom.

Prema izračunatoj dodanoj vrijednosti za svaku godinu, poduzeće je ostvarilo pozitinu dodanu vrijednost što znači da je stvorena nova vrijednost za dioničare iznad visine troška ukupno uloženog kapitala.

5. ZAKLJUČAK

Analiza poslovanja Društva provedena je putem analize financijskih izvještaja. Ona predstvaljaja najvažniji dio cjelokupne analize poslovanja poduzeća jer pruža potrebne informacije i omogućava uvid u realno stanje i poslovanje društva. Analiza je provedena pomoću horizontalne i vertikalne analize, te putem financijskih pokazatelja. Analiza omogućava odgovor na pitanje kako je poduzeće poslovalo u prethodnom razdoblju i kako poboljšati rezultat u narednim razdobljima.

Hipoteza H_1: Financijska izvješća ukazuju na uspješnost poslovanja Zračne luke Split d.o.o. u razdoblju od 2014. – 2018. godine se prihvaća. Na temelju rezultata analize financijskih izvještaja može se vidjeti da je Zračna luka Split d.o.o. nastavila trend uspješnog poslovanja tokom svih godina. Provedenom horizontalnom analizom utvrđeno je da je ukupna imovina Društva kontinuirano rasla u razdoblju od 2014. – 2018. godine, povećao se temeljni kapital društva na temelju reinvestirane dobiti, te su prihodi također rasli iz godine u godinu. Povećali su se i rashodi, no društvo je svake godine bilježilo milijunsku dobit. Uz rekordan promet od preko 3.1 milijun putnika u 2018. godini Zračna luka Split d.o.o. ostvarila je i rekordnu dobit koja je nadmašila planirane veličine Društva. Vertikalnom analizom je utvrđena struktura aktive, pasive te prihoda i rashoda. Udjeli se nisu značajno mijenjali tokom godina, poduzeće posjeduje velik udio dugotrajne imovine unutar koje prevladava materijalna imovina, a pasivu najvećim dijelom čine kapital i rezerve, a dugoročne obveze su se pojavile tek 2018. godine zbog početka korištenja kredita HBOR – a. Pokazatelji također upućuju na uspješnost poslovanja. Iako se u nekoj godini znao javiti blagi pad pojedinog koeficijenta, oni nikada nisu prelazili minimalno odnosno maksimalno dozvoljene vrijednosti koje su određene za taj koeficijent. Kod nekih koeficijenata u 2018. javlja se pad. To je i razumljivo s obzirom da je poduzeće uložilo milijunske iznose u rekonstrukciju i dogradnju novog terminala, (25% financirano je iz akumuliranih sredstava, a ostalih 75% na temelju odobrenog kredita HBOR – a), koji će u narednim godinama osigurati prihvat većeg broja putnika i povećati dobit Društva.

Hipoteza H_2: Analiza temeljnih pokazatelja pokazuje kontinuirani rast poslovanja društva od 2014. – 2018. godine se prihvaća. Naime, prema izračunatim pokazateljima može se vidjeti da poduzeće posluje uspješno; financijski je stabilno, velikim dijelom se financira iz vlastitih izvora, efikasno koristi svoju postojeću i novonabavljenu imovinu u stvaranju

prihoda, posluje ekonomično uz rast dodane vrijednosti za dioničare, te ostvaruje visoku stopu rentabilnosti imovine i vlastitog kapitala.

Može se zaključiti da je Društvo poslovalo uspješno u razdoblju od 2014. – 2018. Rezultati analize poslovanja bili su i bolji od očekivanih, broj putnika je iz godine u godinu rastao te su ostvarene rekordne brojke dolazaka. Dobit društva rasla je iz godine u godinu, a tijekom 2019. dovršen je novi putnički terminal, koji je najznačajnija investicija ne samo za Zračnu luku Split već i za Srednju Dalmaciju. Također je započeta rekonstrukcija starog dijela zračne luke, čiji se završetak radova očekuje krajem ove godine. Društvo će kredit HBOR – a otplatiti u 48 jednakih uzastopnih kvartalnih rata od kojih prva rata dospijeva na naplatu 31.12.2019. godine, a novo stvorena dugotrajna imovina će zasigurno osigurati rast poslovanja i u dogledno vrijeme.

SAŽETAK

Zračna luka Split, d.o.o. jedna je od devet međunarodnih zračnih luka u Hrvatskoj. Nakon Zračne luke „Franjo Tuđman“, druga je najprometnija zračna luka u državi. Smještena je u središtu srednje – dalmatinske regije, a pokriva potrebe zračnog prometa priobalja, te srednje – dalmatinskih otoka. Cilj ovog rada bio je odrediti da li poduzeće Zračna luka Split, d.o.o. posluje uspješno u promatranom razdoblju, na temelju analize financijskih izvještaja. Analiza financijskih rezultata najvažniji je dio cjelokupne analize poslovanja i preduvjet je racionalnog upravljanja poslovanjem i razvojem društva. Financijska izvješća pružaju uvid u različite aspekte poslovanja društva, te daju informacije o jakim i slabim stranama poduzeća. U teorijskom dijelu rada obrađeni su temeljni elementi financijskih izvještaja, a potom i temeljni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja. U empirijskom dijelu rada prikazani su opći podaci o Zračnoj luci, a na temelju podataka koji su obrađeni u odabranim postupcima analize poslovanja donijet je zaključak o prihvaćanju ili odbijanju istraživačkih hipoteza. Na samom kraju donešen je zaključak o uspješnosti poslovanja Zračne luke Split, d.o.o. i pretpostavka o daljnjem trendu poslovanja.

Ključne riječi: analiza, poslovanje, financijski izvještaji, pokazatelji, horizontalna i vertikalna analiza

SUMMARY

Split Airport, d.o.o. is one of nine international airports in Croatia. After „Franjo Tuđman“ Airport, it is the second busiest airport in the country. It is located in the center of the central – dalmatian region and covers the air traffic needs of the coastal and central – dalmatian islands. The aim was to determine whether the company Split Airport operates successfully in the observed period, based on the analysis of the financial statements. Analysis of financial results is the most important part of the overall business analysis and is a prerequisite for the rational management of the business and development of the company. The financial statements provide insight into various aspects of the company´s operations and provide information on the strengths and weaknesses of the company. In the theoretical part, the basic elements of financial statements are discussed, followed by the basic instruments and procedures for analyzing financial statements. The empirical part presents general data of the Airport and based on the data processed in the selected business analysis procedures, it is concluded that the research hypotheses are accepted or rejected. At the very end, a conclusion was reached on the success of the Split Airport, d.o.o. and the assumption of a futher business trend.

Keywords: analysis, business, financial statements, indicators, horizontal and vertical analysis

LITERATURA

Knjige:

1. Belak, V., Vudrić, N.: Osnove suvremenog računovodstva, Belak excellens d.o.o., Zagreb, 2012.
2. Belak, V.: Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb, 1995.
3. Belak, V.: Profesionalno računovodstvo, prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić & Partneri, Zagreb, 2006.
4. Bernstein, L.A.: Analysis of Financial Statements, Homewood, Illinois, Dow Jones – Irwin, 1984.
5. Helfert, E. A.: Tehnike financijske analize, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, sedmo izdanje, IRWIN, Zagreb, 1997.
6. Ivanović, Z.: Financijski menadžment, Sveučilište u Rijeci, Hotelijerski fakultet Opatija, 1997.
7. Menadžersko računovodstvo I, Nastavni materijali za vježbe, Sveučilište u Splitu Ekonomski fakultet, Split, 2016.
8. Smith, J.,L., Keith, R.M., Stephens, W.L.: Financial Accounting, McGraw – Hill Book Company, New York, 1988.
9. Tadijančević, S.: Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008.
10. Van Horne, J.C., Wachowicz, J.M.: Osnove financijskog menadžmenta, 13. Izdanje. MATE d.o.o., Zagreb, 2014.
11. Vidučić, Lj.: Financijski menadžment, RRiF plus, Zagreb, 2011.
12. Vujević, I.: Ekonomski leksikon računovodstveno – revizijskih, financijsko – analitičkih i burzovno – trgovinskih izraza, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split, 2007.
13. Vujević, I.: Financijska analiza, Ekonomski fakultet u Splitu, 2003.
14. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. – Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, 2008., Žager, K., Tušek, B., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Žager, L. – Računovodstvo 1 računovodstvo za neračunovođe, Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
15. Žager, K., Žager, L. : Analiza financijskih izvještaja,MASMEDIA, Zagreb, 1999.

Internet izvori:

1. Alpha Capitalis: Finanacijski omjeri i indikatori: Likvidnost, Zaduženost, Aktivnost... [Internet], raspoloživo na: https://alphacapitalis.com/2018/02/19/financijski-omjeri-i-indikatori-likvidnost-zaduzenost-aktivnost/ (17.6.2019.)
2. Analysis of Financial Statements: [Internet], raspoloživo na: http://ncert.nic.in/ncerts/l/leac204.pdf (11.6.2019.)
3. Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S.: Vertikalna i horizontalna financijska naliza poslovanja tvrtke, Ekonomski vjesnik, [Internet], raspoloživo na: https://hrcak.srce.hr/84754 (11.6.2019.)
4. Dečman, N.: Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj, Ekonomski pregled, [Internet], raspoloživo na:https://hrcak.srce.hr/86495 (19.3.2019.)
5. Ekonomski fakultet u Osijeku, nastavni materijali: Financijska analiza, [Internet], raspoloživo na:http://www.efos.unios.hr/financiranje-poduzetnickog-pothvata/wp-content/uploads/sites/224/2013/04/8_financijski-pokazatelji.pdf (18.6.2019.)
6. Ježovita, A., Žager, L.: Ocjena zaduženosti poduzeća pokazateljima profitabilnosti, [Internet], raspoloživo na: https://hrcak.srce.hr/file/184180 (18.8.2019.)
7. Kontroling – portal: Ekonomska dodana vrijednost, [Internet], raspoloživo na: https://kontroling-portal.eu/leksikon-pojmova/poslovanje/61-ekonomska-dodana-vrijednost (19.6.2019.)
8. Metode znanstevih istraživanja, Sveučilište u Zadru, Zadar; [Internet] raspoloživo na: [http://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/1_godina/metodologija/metode_znanstvenih_istrazivanja.pdf] (27.3.2019.)
9. Ministarstvo financija, porezna uprava: Zakon o računovodstvu – VII. financijski izvještaji, [Internet],raspoloživo na: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/in2.vuk.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pog25446 (14.5.2019.)
10. Narodne novine d.d.: Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 15. Prihodi i 16. Rashodi, [Internet], raspoloživo na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html (6.6.2019.)

11. Narodne novine: Financijski izvještaji, opća obilježja, broj 136, Zagreb, 12. studenoga 2009., [Internet], raspoloživo na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/404789.pdf (8.5.2019.)
12. Narodne novine: Zakon o računovodstvu,članak 5. stavak 1. i članak 19. stavak 1., [Internet], raspoloživo na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_78_1493.html (8.5.2019.)
13. Odbor za standard financijskog izvještavanja: Hrvatski standardi financijskog izvještavanja , [Internet], raspoloživo na: http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/136/137/Hrvatski_standardi_financijskog_izvjestavanja.pdf (19.3.2019.)
14. Računovodstvo i financije, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika: godišnji popis imovine i obveza trgovačkih društava, stručni članak, prosinac/ 2017, [Internet], raspoloživo na:http://rif.hr/e-izdanje/rif/26/, (1.6.2019.)
15. Raverus: Bilješke uz financijske izvještaje po HSFI, [Internet], raspoloživo na: https://www.raverus.hr/blog/biljeske-po-hsfi (28.5.2019.)
16. Recupero: Izvještaj o novčanom toku i promjeni vlasničke glavnice, [Internet], raspoloživo na:http://recupero.com.hr/blog-objava/financijski-izvjestaj-izvjestaj-o-novcanom-toku-izvjestaj-o-promjeni-vlasnicke-glavnice/ (28.5.2019.)
17. Šlibar, D.: Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja, [Internet], raspoloživo na:https://www.omega-software.eu/UserDocsImages/Clanci/Financije%20-%20Analiza%20FI.pdf (14.6.2019.)
18. Veleri: Analiza podataka uspješnosti poslovanja na temelju podataka iz financijskih izvješća https://www.veleri.hr/files/datotekep/nastavni_materijali/k_poduzetnistvo_2/6-financijskaAnaliza-pokazatelji-web.pdf (17.6.2019.)
19. Vukoja, B.: Analiza financijskih pokazatelja i odlučivanje u poduzeću , Stručni rad, [Internet], raspoloživo na: https://hrcak.srce.hr/205540 (8.4.2019.)
20. Wikipedia: Zračna luka Split d.o.o., [Internet], raspoloživo na: https://hr.wikipedia.org/wiki/Zra%C4%8Dna_luka_Split(19.3.2019.)
21. Znanstvena metoda, Sveučilište u Zadru, Zadar; [Internet], raspoloživo na: http://www.unizd.hr/portals/4/i_mat/1_godina/metodologija/ZNANSTVENA_METODA.pdf(28.3.2019.)

22. Žager, L.: Računovodstveni izvještaji i operativni controlling, Tourism and hospitality management, 1996., [Internet], raspoloživo na: https://hrcak.srce.hr/182498 (4.6.2019.)

Časopisi:

1. Horvat Jurjec, K.: Računovodstvo, revizija i financije – Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pomoću financijskih pokazatelja, RRiF plus – srpanj/2011., Zagreb
2. Osmanagić – Bedenik, N.: Računovodstvo, revizija i financije – Analiza poslovanja na temelju godišnjih financijskih izvještaja, RRiF plus – ožujak/2010., Zagreb
3. Osmanagić – Bedenik, N.: Računovodstvo, revizija i financije – Ekonomsko – financijska analiza poslovanja poduzeća, RRiF plus – travanj/1998., Zagreb

POPIS SLIKA I TABLICA

Slika 1.: Klasifikacija temeljnih financijskih izvještaja 12
Slika 2.: Klasifikacija temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja 22
Slika 3.: Grafički prikaz ukupnog broja putnika u razdoblju od 2013. - 2019.* (mjesečno) 37
Slika 4.: Struktura aktive za razdoblje od 2014. - 2018. 46
Slika 5.: Struktura pasive za razdoblje od 2014. - 2018. 47
Slika 6.: Struktura prihoda za razdoblje od 2014. - 2018. 48
Slika 7.: Struktura rashoda za razdoblje od 2014. - 2018. 49
Slika 8.: Odnos ukupnih prihoda i rashoda 50

Tablica 1.: Podjela poduzetnika prema veličini 11
Tablica 2.: Prikaz skraćene bilance 13
Tablica 3.: Bilanca Zračne luke Split za razdoblje 2014. - 2018. 38
Tablica 4.: Komparativna bilanca za razdoblje 2014. - 2018. 39
Tablica 5.: Račun dobiti i gubitka Zračne luke Split za razdoblje 2014. - 2018. 42
Tablica 6.: Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka za razdoblje 2014. - 2018. 43
Tablica 7.: Analiza pomoću pokazatelja likvidnosti 50
Tablica 8.: Analiza pomoću pokazatelja zaduženosti 51
Tablica 9.: Analiza pomoću pokazatelja aktivnosti 52
Tablica 10.: Analiza pomoću pokazatelja ekonomičnosti 53
Tablica 11.: Analiza pomoću pokazatelja profitabilnosti 54
Tablica 12.: Analiza pomoću dodane vrijednosti 55